HAMSA YOGA

ॐ

ಹಂಸ ಯೋಗ

Vikrama Samvatsara
Karka Sankranti
ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರ
ಕರ್ಕಾಟಕ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ

July - 2000
ಜುಲೈ - 2000

Vol - 2 Part - 2
ಸಂಪುಟ ೨ ಭಾಗ - ೨

॥ सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म ॥

Existence, Knowledge & Infinite is Brahma

ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ

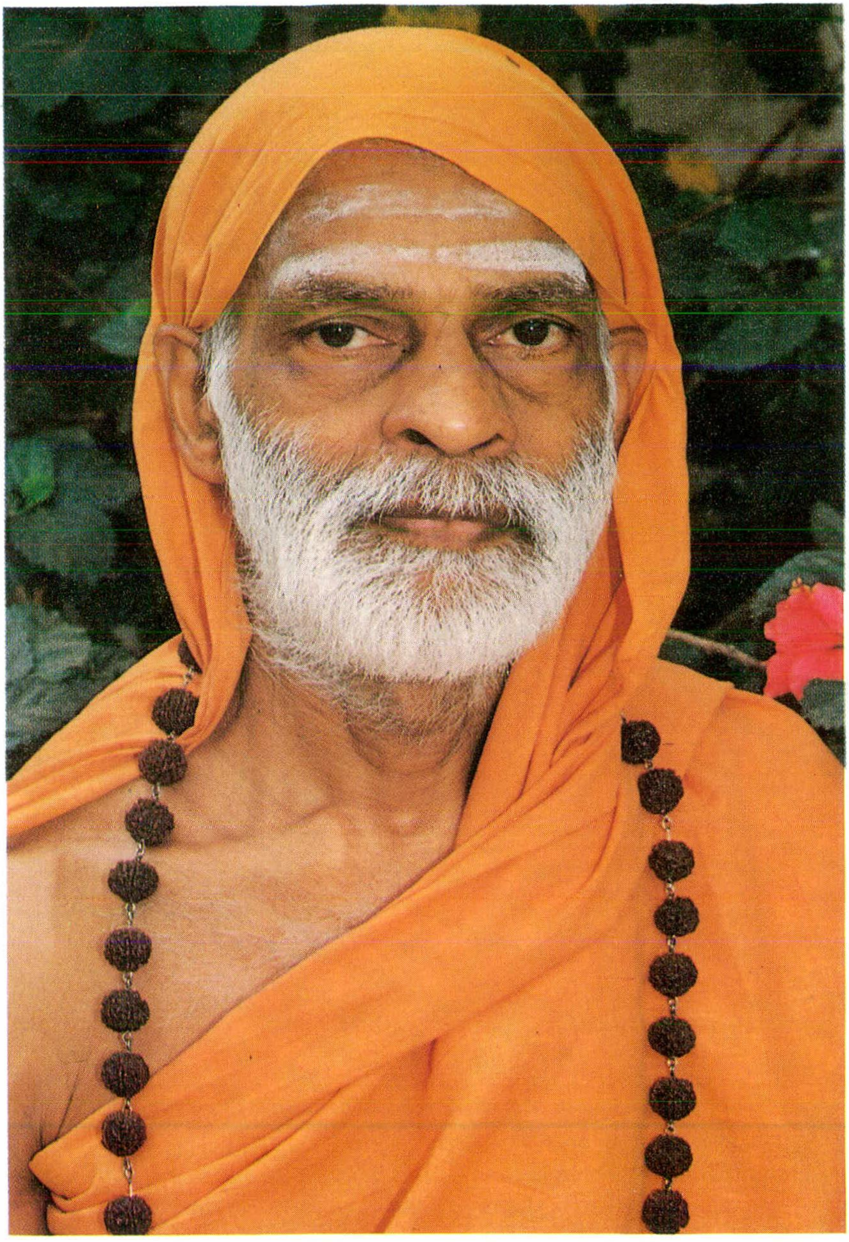

His Holiness SWAMI VIRAJESHWARA

HAMSA YOGA
ಹಂಸ ಯೋಗ

Vikrama Samvastara
Karka Sankranti
July - 2000

ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರ
ಕರ್ಕ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ
ಜುಲೈ - 2000

Volume - 2 Part - 2 ಸಂಪುಟ ೨ ಭಾಗ ೨

Published by :
Hamsa Ashramam
Anusoni, Via Kelamanglam, Tamilnadu - 635 133

Contents		P. No.
1. Kapilopadesha - III	- **Swami Padmanabhananda**	2
2. Hamsa Uvacha		5
3. Grace of Guru Letter to Swamiji		9
4. Swami Vidyananda Attains Brahma-nirvaanam	- **Swami Virajeshwara**	12
5. Rebirth - VI Story of Jadabharata	- **Swami Virajeshwara**	19
6. ಅಸತೋಮಾ ಸದ್ಗಮಯ	- ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ	24
7. ಹಂಸ ಉವಾಚ		29
8. ಪರಮಪೂಜ್ಯ ವಿದ್ಯಾನಂದರ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ವಾಣ	- ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ	30
9. ಕಪಿಲೋಪದೇಶ	- ಸ್ವಾಮಿ ಪದ್ಮನಾಭಾನಂದ	35
10. ತಳಿಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಭಾಗ - 4	- ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ	39

Annual Membership Rs. 60/-
Membership fee includes
free supply of Hamsa Yoga

ವಾರ್ಷಿಕ ಸದಸ್ಯತ್ವ : ರೂ. 60/-
ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಂಸಯೋಗ ಉಚಿತ

Printed at : **Span Print**, Bangalore - 4 Ph. : 6638831

KAPILOPADESHA - III

- ***Swami Padmanabhananda***

Bhagavan Kapila concluded his upadesa to mother Devahuti saying that through dispassion and devotion the inner controller, the Purusha has to be worshipped. Now he proceeds to explain the Purusha, its nature and how it has to be worshipped.

प्रकृतिस्थोपि पुरूषो नाज्यते प्राकृतैर्गुणैः ।
अविकाशदकर्तृत्वान्निर्गुणत्वाज्जलार्कवत् ।। (Bhagavtam (III-27-1)

Bhagavan said , "Dear Mother, the Purusha, the inner controller even though dwelling in the body, is not affected by the experiences such as pleasure, pain etc., because he is attributeless and devoid of doership etc. In the cool Ganga water, we see the reflection of the Sun. Just as the Sun is not affected by the attributes of the water like ripples, coolness etc., so too the Purusha is unaffected by the attributes of the Prakriti where he seemingly dwells. We see the reflection of the Sun in the water, and when the water is disturbed by throwing a stone, we see corresponding disturbances in the reflected image of the Sun. A child viewing this phenomenon will think that the Sun is trembling, But we know that the Sun is not affected by the disturbance in the media where it is reflected. Likewise when the Purusha is conditioned by the Prakriti-gunas, he appears to be oblivious to his real nature and feels bound and miserable because of superimposition of the attributes of the Prakriti."

अर्थे ह्यविद्यमानेऽपि संसृतिर्न निवर्तते ।
ध्यायतो विषयानस्य स्वप्नेऽनर्थागमो यथा ।। (Bhgvtm - III - 27 - 4

The objects we see in dream and our experience during dream are unreal. But they are valid and true so long as we are in the dream

state. Therefore it does not matter whether the objects are factually real or unreal, but our concept and faith as to the nature of the objects as unreal and real is the cause for our experience. They are real in one situation , i.e., in dream but become unreal in another situation, i.e., after waking up. The Sasthras therefore uphold two opinions about the nature of samsara, as real in one situation but unreal in another situation. Sometimes the Sasthras speak as if the samsara, the wheel of birth and death , is real and we have to go beyond the samsara by diligently doing sadhana - the Purushartha. The very same sasthras also say that liberation is not a thing to be achieved for it is ever there and the Purusha is never bound. Bhagavan Kapila clarifies these apparently contradictory statements in the sasthras. The dream experiences are real so long as we are in the dream state but become unreal and have no validity the moment we wake up from sleep. Similarly, the objects which cause pain and pleasure etc., do not really exist as such but exist according to the imagination or conception of the person who is experiencing it; and therefore until false imagination is overcome by right understanding and intuitive experience , the samsara will continue to exist. Bhagavan has explained to Mother Devahuti the vyavaharika and paramarthika sathyas through this analogy.

Devahuti is a naive woman to understand these technicalities. Bhagavan Kapila sensing the difficulty of his beloved Mother in understanding these intricate theories, said, "Dear Mother, it is not obligatory that you should know this technical jargon about the reality and unreality of the world. It is enough if you remain happy in total communion with the Lord, the indweller. This needs an effort from our side to link ourselves with that Supreme Being. The methodology by which we progressively link ourselves to the Supreme Being, is called Yoga or Sadhana. The sadhana to be practiced which takes you beyond samsara, I shall narrate now and if you practice this with sincerity and faith, you shall achieve the goal of life."

अत एव शनैश्चित्तं प्रसक्तमसतां पथि ।
भक्तियोगेन तीव्रेण विरक्त्या च नयेद्वशम् ॥ (Bhgvtam - III - 27 - 5)

"Dear Mother, you cannot serve God and mammon together. You should opt for one thing. Do you really want God or do you want worldly pleasures. If you ask for worldly pleasures, God will provide you that. But if you really love God and Him alone, you will naturally be indifferent to other pleasures. If the love for God is intense, then love for pleasures will not be there in the mind. The desire for God is all-consuming. It will devour all other desires. It is not that you do not want worldly pleasures nor that you hate them. The love of God is so powerful that it leaves no scope for the mind to entertain any other desire. Desire is a natural impulse; it is me says Bhagavan Krishna in Gita,

धर्माविरूद्धो भूतेषु कामोऽस्मि भरतर्षभ ॥ (Gita (VII - 2)

I am Desire which is not opposed to Dharma, righteousness.

Bhagavatpada Sankara makes this amply clear in his commentary. Whether a desire is consistent with or opposed to Dharma should not be decided by the individual based on his own logic. The yardstick is the scriptures, not your own concept or logic. Dharma is defined in the Sastras. The desire implied here is with regard to basic needs to sustain life like food and clothing, but not luxuries and unethical desires. Even these are to be achieved only by righteous means. If you love God and want liberation then all worldly desires and thoughts have to be curbed slowly and sacrificed for a higher goal in life. Naturally, you have to be up and doing, ever vigilant and should not allow the mind to go astray. So, adopt a Dharmic life and say an emphatic "no" to all unholy thoughts and desires. Simultaneously, try to develop devotion to God. True love for God can be implanted only when the mind is totally pure. Virtue is not something to be adored and worshipped. It has to be practiced. The practice of virtue in the day to day life at every moment is known as Achara and it is worship of God.

(To be continued)

HAMSA UVACHA

Chandrashekara Reddy (Nellore)

What is Dharma? In present day society, especially in government jobs, where Adharma is considered as Dharma, how does one follow Dharma?

Hamsa: Dharma is of two types, Samanya (common) Dharma and Vishesha (Specific)dharma. Samanya dharma is same for all and involves truthfulness(satyam), non-injury(Ahimsa), non-stealing, belief and faith in God, abstaining from illegal and immoral activities.Vishesha Dharma changes depending on the Varna(social grade) and Ashrama(stage in life).There is Brahmana Dharma(duty of a Brahmin), Kshatriya Dharma, Raja Dharma(ruler's duty), Grihasta Dharma, husband's duty, wife's duty, servants duty, soldier's duty etc.One must do his duty within the framework of both common and specific dharma, earn his wealth and live within his means with contentment and should not go after exotic desires or earn by Adharma or live beyond his means.This way he can live happily and peacefully. Dharma is the root of happiness.Even though Adharma appears to give initial success and prosperity, it is only an illusion, in the end it turns out to be an unbearable misery.Samanya dharma is same for all and must be observed by each and every person without exception.It affords general welfare, peace and prosperity both individually and collectively for law and order in society; it fosters proper spiritual growth.Observance of Vishesha Dharma without the Samanya dharma will accrue no merit. One who fails to observe one or both Dharmas becomes a law breaker and destroyer of harmony in society and his own future.

There are ways to keep yourself safe in modern times also.Keep away from corrupt practices firmly. Once everybody knows that you are upright,then nobody will bother you.The other way is not to desire anything

for yourself,and if some bribe comes without asking for and from unknown source, spend it away in charity. Do not keep a single paisa for yourself or for family.We know certain officers in government department who do like this. They are unaffected by the sin of taking bribe,and their conscience is clear. Those who refuse to take bribes are highly respected by bribe takers as well as bribe-givers for their integrity. At the same time they neither go about boasting about their integrity, nor criticise others who take bribes and are corrupt, nor are negligent of their official duty. In fact they are very diligent and helpful to all. If you obey Dharma(*self-discipline)* like this, you will be happy, peaceful, content, spiritually pure and fearless. Not only you will be respected, but also the wicked persons will be scared to do any harm to you; and if anybody attempts to harm you he will suffer, not you. Remember *DHARMO RAKSHATI RAKSHITAH* i.e., Dharma(Bhagavan) protects he who protects Dharma.

Ms Mayumi Hori (Japan)

I want to live a spiritual life, doing yoga and meditation. I am not interested in worldly life. But people call it escapism. Is it escapism?

Hamsa: No, it is not escapism. People do not understand, and do not know the purpose and the goal of life. In fact the worldly people are the real escapists. They have forgotten their duty to God, and by failing in duty and escaping their responsibility to God, they are the escapists. Eating, drinking, immoral sex, corrupt artificial life, merrymaking with gratification of sense pleasures is not what man is born here for. They will do all these and enjoy while young, but in the end, sick in both mind and body, they will miserably suffer and terribly repent for the wasted life. Those who consume prohibited foods like meat, alcohol, drugs are examples of living hell on earth and will go to hell after death to suffer many more lives. Don't be bothered by what others say or think of you. They may even pity or mock at you for having no fun. Don't fall prey to the

idle babble of foolish persons. Take courage and confidence from us and ignore them. Live your own life of truthfulness, honesty and pure heart. You are far superior to them. What is enjoyment for a worldly person is a suffering for a righteous person. You need not try to please the worldly, your responsibility is only to God, not to worldly people. Live a pure and ethical life in yoga and meditation, guide others who seek your help on the right path. You will become a pure, happy, peaceful and blessed person. Everyone will respect you in the end. You will be fully satisfied of living a meaningful and purposeful life and accomplishing the ultimate goal of life.

2) I had met a few yogis before coming to you and they all had assured me they would appear in my meditation, but they never did. You did not tell me a word about appearing, and yet you appeared three times in my meditation. Now is this appearance just an illusion or does it have any meaning?

Hamsa : Suppose you have two friends; the first friend promises to come and help you, and then never turns up; the second friend never promises anything but comes to your help when you need. Is the coming of the second friend an illusion just because he came unexpectedly? And who is your greater friend? The one who makes false promises or the one who actually helps when in need? What you saw in meditation are not illusions. Illusion is false impression of a different thing on what is really seen. Appearance of a snake in a rope, and water in a mirage are examples of illusion. What a healthy and mentally sound person sees in meditation are visions, not illusions; they do have spiritual significance. Visions of God, angels, saints and divine personalities indicate their grace on you and are good for spiritual progress.

Tadashi Okada(Tokyo,Japan)

Who is Peter Debye, mentoned in p.19 of your book, Scientist's Search for Truth?

Hamsa : Peter Debye was a Dutch-born American physicist and a Nobel laureate.He discovered dipole moments in molecules and a unit of dipole moment is named after him as debye. He found that electrolytes(molecular dipoles) dissociate into positive and negative ions in dilute solution,this dissociation is responsible for non-ideal behaviour of electrolytic solutions. He, with another scientist Huckel,formulated equations to calculate the extent of non-ideality, ionic strength and activity coefficients of electrolytic solutions. My professor, U.P.Strauss,a German born American scientist was a student of Peter Debye. Though these are eminent scientists who earned fame and honours in the world of science, they are insignificant entities, unborn in the spiritual world, facing the misery of transmigration under the law of Karma.

Note:Mr.Okada is a highly qualified aeronautical engineer. He was in a top position in Japan Air Force. After Retirement he has become a serious student of yoga and vedanta, under Rev.Keishin Kimura. He has successfully translated our **Science of Bhagavadgita** into Japanese language and is currently translating **Scientist's Search for Truth.** At his advanced age of 85, Mr.Okada feels Yoga has been a blessing for his health and mental peace, without which it would have been quite a miserable life. Twice he saw himself in the Jaws of Death, but when he remembered in the unconscious state, the work of translation he has undertaken and promised to complete it, he was released back to live longer, he narrates. May Mr.Okada live many more years of peaceful yoga life!.

❖❖❖❖

Celebrations at Hamsa Ashramam

1.	Guru Poornima	16-7-2000	Sunday
2.	Peace Camp and Satsanga only for Matured persons	2-10-2000	Wednesday
3.	Gita Jayanti	7-12-2000	Thursday

All programs are generally between 10:30 AM and 4:30 PM unless otherwise notified.

A letter to Swamisri

Grace of Guru

Grace of guru is not limited by space and time. It is ever ready and works at any place and time. All you need is to have faith and devotion. There is inexhaustible supply of water in the ocean, but what each brings back with him depends only on the size of the pot he carries. So also you get the grace of a sage in proportion to your faith.

A depressed, disconsolate, NRI couple searching for peace visited Swamisri. They spent some time and found it highly elevating. The following letter written after returning to their country of domicile reveals the divine grace working even abroad. The exalted couple built the present Hamsa Ashramam in Anusoni for Swamisri.

Rev. Swamisri

Sadar Pranam.

Ever since we have come back to Oman, I can see a definite 'GRACE' working on me at a subtle level which is really uplifting. General feeling of cheer and contentment, ease in meditation, motivation to get up early are just a few pointers. As if some external force wakes me up at 4:15A.M.and motivates me to do meditation and prayer at that time. Besides, introspection these days is sharper, clearer and deeper — exposing even the minutest of my follies. All this is happening to me without any effort on my part. Enjoying this grace and wondering at this phenomenon, I wrote down a few lines. May I share them with you? I am a bit hesitant - you may find it very pedestrian expression.

The dirt of wrong habits of behaviour and thinking loosens a bit with a Sadhak's struggle and efforts, but he cannot easily get rid of it

completely. The grace of a saint, by his sheer presence, seems to suck away and burn out that incarnations-old dirt so easily and so quickly without Sadhak's efforts, leaving him lighter, freer and happier.

A saint's presence acts like a mirror, showing the Sadhak even his minutest follies or foolishness, deep seated in his psyche, thus helping him to be well aware of them and guard against in future. Why and how the saint's presence acts like a mirror, I do not know, a mystery I do not understand.

I have re-read your book (Scientist's search for Truth) after coming back to Oman,and am now studying Gita. I have not learnt Samskritam, unfortunately; even then some of the Slokas leave such an indelible impact on the mind. Sloka 7 in Ch.2, for example, *Shishyasteham- shaadhi maam tvaam prapannam—"* I am your disciple, I have surrendered to you, please instruct me"- so effectively picturises - which I could visualise - the extreme helplessness and desperation of a deserving and ready disciple, and his whole-hearted, unconditional surrender. Reading Slokas 12 to 28 in chapter.2 , I felt 'After hearing the truth from the Lord Himself, what is there to be anxious about, what more assurance, what more to know? If we believe the Lord—like we say we do-then all mystery is solved, no more search, no more seeking. But how do we keep this truth permanently and cleanly etched on our maya-laden minds? Hence the search, the seeking. Mind only believes what it sees, as Swami Vidyanandaji pointed out so convincingly. Just as the TV has more impact on children's minds, so also the world of objects on our minds than the text in the scriptures. Until we withdraw our mind from the material world, study the scriptures and practice internalising that knowledge, the searching and seeking continues. My mind tries to rationalise cleverly and continues to be in 'rock-and-roll' in the sea of Maya.

Reading your book, Your razor-sharp mind, keen intellect and sensitivity come out loud and clear. This reaffirms my earlier conviction as to what is the function of such a sharp and sensitive mind. I express it as follows.

Extreme sensitivity, sharp intellect and keen analytical ability are given to us only to know God and to know ourselves.

If not applied for this purpose *these faculties can lead to frustration*, disgust, irritation, apathy and even depression. One with such a mind could tend to question the way most people around him think, talk and act. He might wonder impatiently why one can't see the futility of it all. He may find most people around shortsightedly narrow-minded who could not see a few inches ahead. Till such time as these faculties are developed to do what they are supposed to—to find God and to know the Self, they continue to cause him misery and unhappiness. That is why keen discrimination and sharp intelligence are like a double edged sword which may cut the veil of maya. If and when these faculties have done their duty, the mind can sit back and relax enjoying the play of maya, without being ever affected by it. What an achievement!

Swamisri, how successfully you realised and achieved the purpose and goal of life so early! You are indeed blessed. Now your attainment makes your presence a blessing for many around you. Your very presence will lift many up and out of their self-inflicted misery, caused by their own ignorance. THAT IS WHAT DRAWS PEOPLE LIKE US TO YOU- THE INVISIBLE YET DEFINITELY DISCERNIBLE GRACE IN YOUR PRESENCE. I SINCERELY HOPE THAT WE, THE UNGROOMED WORLDLY PEOPLE FULL OF FOLLIES AND IGNORANCE, DO NOT BECOME A DISTURBING BURDEN FOR YOU.

My humble Pranams and Charan Vandana,

BRIJ CHOPRA.

The Most Venerable

SWAMI VIDYANANDA

Attains Brahma-nirvaanam

आत्मस्थमन्धतामिस्रं ज्ञानदीपे नाशितम् ।
येन सद्गुरूणा तस्मै विद्यानंदाय वै नमः ॥

I prostrate to Sadguru Vidyananda who destroyed the blinding darkness in my heart with the light of Jnana.

This sacred land of Bharata Varsha has been blessed with a continuous succession of sages, saints, yogis and men of great wisdom. With their self-sacrifice and universal wisdom they have kept alive the great tradition of Vedas and Vedic dharma through the ages. Salutations and prostrations at their holy feet with humility.

VEDAS are the source books of all worldly and spiritual knowledge and our sages have kept the light of that knowledge burning bright all the time. At no time it ever got extinguished. When the rest of the world is reeling in the ignorance of materialism, atheism and in agony, Bharata Varsha is glorified with the benign presence of spiritual masters and is enjoying pristine peace in the midst of apparent anomaly. These masters are the *hope for the survival of suffering humanity*. One such torch bearer light of supreme knowledge of Vedic tradition left this mortal plane and merged with the Infinite.

HIS DIVINE GRACE SWAMI VIDYANANDA of Rishikesh, our most revered Gurudeva, one among the great living sages of the present age, attained **Mahasamadhi** and became Brahma-lina at a very auspicious moment on Friday, the 7th April 2000 at 9:05 am.

Born in a pious and religious family in Kerala in 1914 and known as Ramanathan, he was the second son among two brothers and five sisters. At the age of eight he went on a long pilgrimage with his mother for three years during which he received the blessings of many *siddha purushas* and holy saints. He was fortunate at that tender age to live with one of the greatest *Siddha-saints,* His Holiness Sri Chandrasekhara Bharati Swaminah, the then Jagadguru Shankaracharya of Sringeri Peetham and imbibe saintly qualities from Him, which laid the foundation for his future development into a sage himself. The young Ramanathan was very good at singing Bhajans, and His Holiness being very fond of him, made him sing Bhajans at every gathering. Swamiji ascribes most of his *Jnana,Bhakti* and *Vairagya* to this great mystic saint, and later, to his music teacher. After a brief business career he went to Chidambaram, in Tamilnadu where he met his music Guru, Sri.P.Srinivasa Iyer, a *Naisthika Brahmachari, Brahma Jnani* and a saintly soul. He taught him the basics of *Vina* for just twelve days and then asked him to practise on his own.The Guru's power and the grace was so great that he not only mastered the subtle art by himself but also could connect music with the philosophy of Vedanta. Pleased by the disciple's acumen, and in order to help this young student to support his poor family, Sri Srinivasa Iyer put him in the music department of the cinema world, in which our Ramanathan worked for nearly 25 years, in Bombay and in Madras, and directed music for many films.This was more a period of Spiritual *Sadhana* under the guidance of the saintly music teacher than of earning money. When the family burden was getting over he became a member of Divine Life Society in 1950. In 1954 on hearing the news of the *Maha samadhi* of the Saint Sri Chandrasekara Bharati Swaminah at Sringeri, for whom he had the greatest respect, he ran to Rishikesh in revulsion to worldly life to Sivananda Ashram. Swami Sivananda asked him to stay in the Ashram permanently and said that he had been praying to Goddess Saraswati to send a person knowing Vina music. However, he went back to Madras to complete the

music contracts in the movies and other pending works and finally joined Sivananda Ashram in Rishikesh in 1956.On the holy Guru Purnima day of the same year Swami Sivananda gave him *Sanyasa* and named him Swami Vidyananda Saraswati, an apt name for a maestro in Vina and devotee of Goddess Saraswati.

Swami Vidyananda taught music, Bhajans and Keertans on Vina to many in the Ashram as an integral part of his Sadhana. He held an early morning Bhajan class and an afternoon class in his own room everyday in which interested inmates as well as visitors joined with great enthusiasm and derived much-needed peace. His enchanting sweet voice and the masterful divine vibrations of Vina endeared him to countless visitors and followers. His Bhajans, touching to everyone's heart, instilled solace to the disconsolate, and devotees from far including many foreigners made an annual visit to him to recharge themselves with these divine vibrations. Many offered to take him abroad, and even got his passport ready, but he was very contented with the simple life of *Bhajan,Kirtan,* and in *Brahmakara Vritti* with study of Vedanta in his own room on the banks of Holy Ganga and in the lap of Himalayas. He often went in to trance while playing on Vina, which he adored and worshipped as a manifestation of Goddess Saraswati. Chandogyopanisad(1-7-6) says: Those that sing on Vina sing the glory of Bhagavan.

His doors were always open to one and all and he was ready and willing to help anyone at anytime. There were no roadblocks to see him, he had no attendants to stop you, no need to take appointments,and any body could walk into his room and ask anything, and he could get a sympathetic listener and an appropriate answer. Most confused people got their problems solved after seeing him. He had a practical approach. He took practical, easily understood examples to explain the most difficult

Vedantic truth. He was a confirmed, self- realised Advaita Vedanti. He wasted no time, always sat absorbed in his *sadhana,* of being established in the Self. *"Avidya nivritthau swaroope'avasthanam parapraptih* "says Bhagavan Shankaracarya. Acordingly, always singing Bhajans, doing *parayanam, meditation* and discussing with disciples, he was absorbed in *Adviteeya Brahma.* Many a mentally disturbed have found a cure in his enchanting music, but he never claimed any credit for anything. The present writer himself was very much agitated and restless when he met him for the first time in 1971. He simply attended Swamiji's morning Bhajans, without knowing him and without his permission, yet the writer had the out-of-this-world experience of being simultaneously smaller than the smallest and bigger than the biggest which has been reported in more detail elsewhere. Many have perceived such wonderful supernatural experiences due his divine grace, but whenever he was asked or told about them he accepted no credit for them; such was his humility.

During the last couple of years or so, though he was physically incapacitated and appeared to be suffering to onlookers, mentally he was totally detached from the body and its ailments, he was always peaceful, in bliss of being one with Brahma. Even in this state many have found peace by attending his Bhajans, by talking to or merely by being in his presence. Though Physical ailments in one form or another confined him to bed and obstructed him in helping others in their Sadhana, internally his Sadhana was more intense, as it afforded an opportunity to be established in *Braahmi,advaita* state, for most of the time. The sickness was a blessing in disguise, as Swamisri often referred to it, because he never moaned, complained against,or shrunk from,or expressed displeasure of suffering. Instead, willingly he underwent what was providentially brought to bear upon him. Mentally detached from the body he watched it as an observer while the devotees took care of the body. He had absolutely no desire either to keep or to give up the body, either to suffer or not to suffer.

Only the ego has these desires and attachments to the body; when the ego is completely dissolved, there are no desires, good or bad, beneficial or detrimental. Good and bad, pain and pleasure all had become *Brahma swaroopa* for him.

It was a splendid departure, at an auspicious moment, precisely in accordance with the revelations in scriptures of how a liberated Atma leaves the physical body.

अग्निर्ज्योतिरहः शुक्लः षण्मासा उत्तरायणम् ।
तत्र प्रयाता गच्छन्ति ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः ॥ (Gita (8-24)

Departing through daylight,bright fortnight and the six months of the northern movement of the sun,the knowers of Brahma attain Brahma.

Revered Swami Vidyananda left exactly during this period. The new year, *Vikrama samvatsara* had just begun barely three days before, the sun was on its northern journey, *Uttarayana*, the season was *Vasanta Ritu*, the most pleasant spring season, the month was *Chaitra-masa,shukla-paksha*, the bright fortnight,and *it was the third day of Vasanta Navaratri, the most sacred period of the new year.* Finally the time was morning 9:05 am, when the sun was shining brightly up in the clear sky There could not have been a better time than this. Prasnopanisad also says

अथोत्तरेण तपसा ब्रह्मचर्येण श्रद्धया विद्ययाऽऽत्मान -
मन्विष्यादित्यमभिजयन्ते । एतद्वै प्राणानामायतन -
मेतदमृतमभयमेतत्परायणमेतस्मान्न पुनरावर्तन्ते ॥ (Pr. Up. 1-10)

By penance, celibacy, faith and knowledge, those who search for and attain knowledge of Atma, go by the northern path and conquer the Sun (attain Brahma loka) from where they never return.

Similar passages about the greatness of northern path also appear in Chandogya and Brihadaranyaka Upanishads. And how should the end be? Bhagavan says in Gita:8-12. He who leaves the body reciting the sacred syllable OM of Brahma and simultaneously remembering Me (Bhagavan Krishna), attains the Supreme state. Again in Gita (8-5), He says, he who leaves the body thinking of Me alone at the time of death, will undoubtedly come to my state. Similarly Bhagavatam says:

> *भक्त्याऽऽवेश्यमनो यस्मिन्वाच यन्नामकीर्तयन् ।*
> *त्यजन्कलेवरंयोगी मुच्यते काम कर्मभिः ॥* (Bhgvtm - 1-9-23)

A yogi who casts off his body with thoughts fixed on Him through devotion and chanting His name is liberated from all desires and actions.

His Divine Grace did exactly the same by remembering Bhagavan Krishna and repeating OM., in the very last moment.We shall now recount how it all happened and how we know for sure that he did it indeed.

Gurudeva, Swami Vidyananda, was reposing after the Bhajan session and morning coffee and talking cheerfully with the devotees. One devotee, who had served him sincerely for long, out of compassion, quipped "We shall not pray to Kanhaia (Krishna) any more. He is so harsh on you. We are praying to Him so much all the time, even then He is making you suffer so much. He is merciless. We shall forget His name and stop praying any more."

"No, no."Swamisri shouted back." Don't forget Him. Keep repeating His name all the time" "But how to keep? He slips away,and we forget Him" replied the devotee. "Keep Him bound in your heart. Tie Him down"(like His mother Yashoda did in His childhood) "and sing Jai, Jai, Jai to Him". Then suddenly he raised his voice and loudly pronounced - "Om Ram,

Om Ram, Om Ram, Om Ram" four times and that was the end. As said earlier, at the very sacred moment pronouncing Om, remembering Bhagavan Sri Krishna, repeating one of His own names Rama and singing glory with Jai Jai-kaar, he left the physical body. These portents are clear indications that he has indeed become *Brahma-lina*, i.e. merged and become one with Brahma. As Bhagavan says in Gita in 8-21 and again in 15-6 *yadgatva na nivartante taddhama paramam mama*, he has attained the highest, eternal abode of Bhagavan from which there is no return. Though he has disappeared from earthly existence, he has joined the galaxy of bright stars among the great sages. A highly elevating, most exalted and a glorious finale.

Glory to Para Brahma. Glory to Bhagavan Krishna and Rama. Glory to mother earth and Bharat Mata.Glory to Swami Sivananda, all the saints and sages and the entire Guru Parampara.

Our hearts are heavy with grief. We have become poor orphans, left alone in the wilderness of the endless spiritual journey. We have no one to take refuge in, no one to take tender care of us with most comforting words when we are in distress; no one to guide us in the right course when we stumble on the wrong path, due to our arrogant ego, no one to pull us out of the *samsara* in which we fall again and again.

Bhagavan, O Gurudeva, We know though physically absent, you are always present with us. Pray, grant us the inner strength to carry on the path of *Bhakti, Jnana* and *Vairagya,* which you have shown us by living yourself. Grant us the right judgement to tread the right path. May we have your valuable *Adhyatmic* guidance all the time.

रामकृष्ण गोविन्देति शिव देवी सरस्वती ।
वीणा नाद सुमधुरं कुर्वन्तं प्रणतोस्म्यहम ॥

▲▲▲▲

REBIRTH - VI

THE STORY OF JADA BHARATHA

- Swami Virajeshwara

Bharatha to whom this country owes its name as Bharatha Varsha, was the son of Rishabdeva, a great and very pious Kshatriya king. Bharatha was given thorough education in Vedas, all religious scriptures, Dharma, duty of a Kshatriya and a king, Dhanurvidya (military science), Arthashastra (finance) etc.

When Bharatha grew up, Rishabdeva left everything to his son and retired to the forest for penance and contemplation on Brahma. Bharatha ruled the kingdom and became the most pious and righteous king on earth. He loved and cared for his subjects more than his own children, performed yajnas according to Vedic injunctions, built temples, hospitals, Dharmashalas, honoured pundits and saints, gave much in charity and ruled as a beloved king for a long time. Before he was old he saw the futility of worldly life, left everything to his sons, renounced the luxuries and pleasures of royal palace and retired to the forest on the bank of Gandaki river, where the sacred Shalagrama stones are found and is famous for devotees of Bhagavan Vishnu. There he lived alone subsisting on fruits, leaves, flowers, roots and plain river water, and utilising all his time for yoga, worship and meditation. He gave up all desires and attachments for sense pleasures; free of agitation, his heart became pure and experienced inner peace.

After completing his daily ablutions, he sat one day on the bank of Gandaki river doing Japa. A pregnant deer arrived at the river to quench its thirst. Just as it touched the water, a roaring sound of a lion was heard from behind, and the animal, fearful by nature, got terribly scared. Trying to save itself from the jaws of death it leaped with all its might across the river. Already weak, tired and frightened, by the force of the leap the foetus

in her stomach got expelled and fell in the stream and the mother thudded to the other side of the river and succumbed. Bharatha sitting on the bank saw the baby deer flowing in water, took pity on the orphan, rescued and took it to his hermitage. He nursed and reared the young animal with love and care.He spent much of his time in providing food and drink, protection from cold, heat and enemies like tigers and jackals, neglecting his own religious duties. His attachment to the animal grew; he took it with him wherever he went, brought green grass from distant places; thought he was the parent, relative, friend and all-in-all for the animal who took refuge in him, and it was his duty to look after it.He gave up all his religious practices for which he had left his own wife and children and retired to the forest life. As he was getting old and Kala, death,was preying, he suddenly took ill and died with the deer by his side, thinking what would happen to it after him, and did not even remember Bhagavan at the last moment.

यं यं वापि स्मरन्भावं त्यजत्यन्ते कलेवरम् ।
तं तमेवैति कौन्तेय सदा तद्भावभावितः ॥

(Gita 8-6)

Whatever object one thinks of at the time of death, that alone he becomes (in his next birth).

Thus Bharatha died thinking of deer and therefore in his next birth he was reborn as a deer. In spite of his Vedic learning, righteous and pious life, yoga practice,devotion,renouncing all possessions, severing attachment to his own sons and wife, Bharatha had to be reborn as a deer because of his attachment to an animal in the terminal days of his life. But because of his meritorious life before falling in love with the deer, he remembered, even as a deer, his previous life of a king and a sage and repented for the blunder he had committed. He had just missed complete liberation from rebirth and attaining Moksha only because of this last misdeed of his, failing to think of Bhagavan Vishnu at the last moment.

Nobody can escape the indubitable law of karma. So much is the power of karma and attachment. Bharatha was not sinner by any standard,but a holy man indeed.Neither did he have sinful karma from life prior to birth as Bharatha, nor in the present birth.He was a divine conception by his father Rishabdeva,who was an incarnation of Bhagavan Vishnu. He was a pure and divine soul and no rebirth was in store for him as "Sanchita Karma". Solely due to attachment to a deer, he had to take birth as a deer, a transmigration to a lower species. Therefore rebirth is not determined by genetic chemistry but by Karma and is administered by divine law, not by man-made laws of chemistry of perishable matter.

Man becomes what he thinks.His karma (actions) are guided by his thoughts and thoughts are shaped by karma;the two are intricately related to one another.In order to improve karma, thoughts must be purified. Improved thoughts will shape character and behaviour which will lead to stainless karma. Man thinks first and then acts. If he is going to build a house , for example, he first thinks and plans - what kind of a house, how big, how many rooms, details about bedroom, kitchen, bathroom etc., and then makes a sketch and a blue print; then thinks about materials, money, time to build etc. Finally he begins actual construction.So thought precedes action and fruits follow the action inevitably.

To continue Bharata's story, even as a dumb deer, he remembered the events of his previous life, because of his earlier pious life, and reflected, "How sad it is!I had lived such a pious life. Emancipation was my only goal.So I had renounced attachment to my own sons and wife, the power, comforts and position of kingdom, because they were obstacles to Moksha and had gone to a lonely place in the jungle and spent all my time in yoga, swadhyaya, meditation and worship. As if by chance, my eyes fell on the poor deer and out of compassion, I got attached to it and forgot the very goal of my life. What a dreadful mistake ? Now I have to live the life of a deer!"

Many higher animals remember their past lives and repent within, being unable to express it. Reflecting in this manner, the deer left the herd, its parents and went to the same sacred place, Shalagrama Thirtha from its birthplace, Kalanja mountain. It reached the hermitage ashrama of Pulastya and Pulaha Rishis and spent the life listening to the sacred chanting of Vedas, watching the sacred Yajna fires, eating dry grass and drinking the holy river water. Finally it fell in Gandaki river and died.

There lived a Brahmana, endowed with divine qualities of Shama, Dama, Swadhyaya, Tapas and Tyaga. He had two wives. The younger wife gave birth to twins, a boy and a girl, of which the boy was none other than the deer and Bharatha in previous lives. Bharatha again remembered his previous lives of a deer and as King Bharatha. Though his father gave him all the brahminical education in Vedas and the sacred duties, Bharatha was indifferent to all those and followed his own sweet will, neglecting all injunctions and duties prescribed for him. He spent all his time contemplating, meditating and worshipping the holy feet of Bhagavan Vishnu. His parents died when he was still young. The young man, wanted no attachment to anyone, fully aware of his blunder in the previous life; so he kept aloof from brothers, friends, relatives, family matters and behaved like a lazy fool. He wandered homeless, begged and ate unclean, impure food, wore rags, roamed aimlessly in rain and shine,slept on the bare ground and was bitten by insects; though unclean, physically he was robust. He was scornfully called Adhama Brahmana and Jada Bharatha and was rejected by Pundits. Jada Bharatha was all the more happy to be rejected by his own kinsmen. His face was shining like a jewel with Brahma Tejas, but it was hidden by the filth covering his unhygienic body, and so nobody could recognise his yogic powers.

One childless chieftain of thieves was looking for a sacrificial human to worship his deity Bhadrakali, to get a boon for a child. The man he had

brought to be sacrificed had escaped and fled and his men were searching for him. Their eyes fell on Jada Bharatha who was at that time sitting in Veerasana and guarding the crop from wild animals and the wicked men thought him fit for sacrifice. They tied and carried him but Bharatha offered no resistance. They washed him, dressed him with clean clothes, and decorated him. Bharata's face shone with brilliance, and the thieves thought that the deity will be mighty pleased with this sumptuous offering and bestow them with boons. They fed him well, smeared him with fragrant sandal paste, bedecked him with jewelry and brought him before the idol.In all sacrifices a Brahmana is prohibited and to kill a Brahmajnani is an inexpiable sin. The Goddess saw the terrible deed of the thieves and decided to punish the wicked men. The chieftain arrived with a sharp shining sword to chop off the head. Bharatha sat with majestic calmness, totally unconcerned. When the sword was lifted above Brarata's head, the goddess of terrible deeds,emerged out of the idol,assumed a most dreadful aspect, with long,crooked teeth,blood-dripping tongue and fiery red eyes. She sounded a terrible boisterous laugh snatched away the sword from the chief and chopped off the heads of all the thieves and danced over the pool of blood uttering a loud hoarse laugh. Thus Bharatha got saved,and his killers all got killed by none other than the Goddess Kali whom they wanted to propitiate.

एवमेव खलु महदभिचारातिक्रमः कार्त्स्न्येनात्मने फलति ॥

(Bhgvtam 5-9-19)

An offence on great sages rebounds and becomes productive(offensive)on the offender. In other words if you try to hurt a sage, it does not hurt him, it actually boomerangs and hurts yourself, whether done knowingly or unknowingly. This again shows the law of Karma is inviolable, it inevitably punishes the wrong doer. Therefore one must be very careful in all actions, and think well before acting.

(To be continued)

ಅಸತೋ ಮಾ ಸದ್ಗಮಯ

- ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ

ಅಸತೋ ಮಾ ಸದ್ಗಮಯ. ತಮಸೋ ಮಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯ. ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾ ಅಮೃತಂಗಮಯ. ಮೇಲಿನ ಮಂತ್ರಗಳು ಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿವೆ.ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವದ್ಧಿಯಿಂದ ಅಮರತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಣೋಪಾಸನಾ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಈ ಮಂತ್ರಗಳು ಅತಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಾಗು ಫಲಕಾರಿ. ಇವುಗಳ ಮೂಲ ಅರ್ಥ ಹೀಗಿದೆ. ಅಸತ್ಯದಿಂದ (ಮಿಥ್ಯೆ) ಸತ್ಯದರ್ಶನದ ಕಡೆಗೆ ಮುನ್ನಡೆಸು. ಅಜ್ಞಾನದ ಅಂಧಕಾರದಿಂದ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯ ಕಡೆ ಮುನ್ನಡೆಸು. ಮೃತ್ಯವಿನಿಂದ ಅಮರತ್ವದ ಕಡೆ ಮುನ್ನಡೆಸು.

ಅಸತೋ ಮಾ ಸದ್ಗಮಯಃ

ಯಾವುದು ಸತ್ ಅಲ್ಲವೋ ಅದು ಅಸತ್. ಯಾವುದು ಸತ್ಯವಲ್ಲವೋ ಅದು ಅಸತ್ಯ (ಅನಿತ್ಯ). ಹಾಗಾದರೆ ಸತ್ ಅಥವಾ ಸತ್ಯ ಎಂದರೇನು ? ಯಾವುದು ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ, ಆದಿ ಅಂತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿಲ್ಲದೆ ನಿರಂತರ ನಿಶ್ಚಲ ನಿತ್ಯವಾಗಿರುವುದೋ ಅದೇ ಸತ್. ಉಳಿದೆಲ್ಲವು ಅಸತ್ ಅಥವಾ ಅನಿತ್ಯ. ಯಾವುದು ರೂಪ, ಬಣ್ಣ, ಆಕಾರ, ಗಂಧ, ರುಚಿ, ಶಬ್ದ ಆದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವುದೋ, ಗ್ರಾಹ್ಯವೋ, ಚಿಂತ್ಯಪದಾರ್ಥವೋ, ಚರಾಚರ, ಸ್ಥಾವರ, ಜಂಗಮ ವಸ್ತುವೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ಅನಿತ್ಯ. ಅಂತ್ಯ ಉಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತು, ಜೀವಿ, ಭೂಮಂಡಲ, ಸೌರಮಂಡಲ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪರಿವರ್ತನಶೀಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ (ವಿಕಾರಿಗಳು) ಎಲ್ಲವೂ ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಅನಿತ್ಯ ಮಿಥ್ಯಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳದ್ದು. ಈ ಸಕಲ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಅನಿತ್ಯ. ಹುಟ್ಟಿದ, ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಪ್ರತಿ ವಸ್ತು ಜೀವಿಯೂ ಒಂದು ದಿನ ನಾಶವಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹಾಗು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ. ಜನನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇಲ್ಲದಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಹ ಜನನದ ನಂತರ ಬೆಳೆಯುತ್ತ, ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತ ಅನೇಕ ಹಂತಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಯೌವನಾವಸ್ಥೆ ನಂತರ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಲ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ, ಶರೀರ ಮುದಿಯಾಗಿ, ರೋಗ ರುಜಿನಗಳಿಂದ ಹಣ್ಣಾಗಿ, ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ನಾಶವಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದೇಹ ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಗಡಿಯಾರದ ಓಡುವ ಘಂಟೆಯ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಗೆ ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಗೋಚರವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. 5 ವರ್ಷದ ಸುಂದರ ಸುದೃಢ, ಆರೋಗ್ಯವಂತ ನಳನಳಿಸುವ ಮಗುವು 60 ವರ್ಷದ ನಂತರ ರೋಗಗಳ ಗೂಡಾಗಿ ಅನಾರೋಗ್ಯಪೀಡಿತ ಜರ್ಝರಿತ ಶರೀರ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲವೆ ? ಈ ವಿಶ್ವವೇ, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಪಂಚ, ನೆಲ, ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೂ ನಿತ್ಯವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದು ಅನಿತ್ಯ, ವಿಕಾರಿ, ಮಿಥ್ಯ. ಆದರೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಮುಸುಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾವು ಈ ದೇಹ ನನ್ನದು, ಈ ನೆಲ, ಜಲ ನನ್ನದು, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳೂ, ಬಂಧು ಬಾಂಧವರು, ಮಿತ್ರರು ನನ್ನವರು, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅಂತಸ್ತು, ಅಧಿಕಾರ ನನ್ನದು ಅನ್ನುವ ಮಿಥ್ಯಾಸ್ವರೂಪ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ಜೀವನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ, ಆಸೆ, ನಿರಾಸೆ,

ಗರ್ವ, ಅಹಂಕಾರದ ಮದದಿಂದ ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ ಸದಾಕಾಲ. ಈ ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರಪಂಚದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ನಿತ್ಯ, ಬುದ್ಧ, ಶುದ್ಧ ಸತ್‌ಸ್ವರೂಪ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ಸ್ಥಿತಿಯ ಜ್ಞಾನ (ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ) ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನಾರೂಪ ಶ್ಲೋಕ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. 'ಹೇ ಭಗವಂತ, ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಅನಿತ್ಯವಾದ, ಮಿಥ್ಯಾ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬ ಅಸತ್‌ನಿಂದ ಕೈಹಿಡಿದು ಸತ್ಯದ ಎಡೆ ನಡೆಸು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಈ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಭವ ಬಂಧನಗಳ ಸಂಕೋಲೆ ಹರಿದು, ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರಲು ಮುನ್ನಡೆಸು.'

ತಮಸೋ ಮಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯಃ

ನೇತ್ರಗಳು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ನೋಡುತ್ತವೆ. ಅದರ ಅರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಕಿರಣಗಳು ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದಾಗ, ಆ ವಸ್ತುಗಳು ನೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ದೇಹದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಅಂಗ, ಮನಸ್ಸು, ಮೆದುಳು, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೇತ್ರ ಹೀನರಾದವರಿಗೆ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಅಂಧಕಾರಮಯ, ಶಾಶ್ವತ ಕತ್ತಲೆ. ನೇತ್ರಗಳು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವು ವ್ಯರ್ಥ. ಏಕೆಂದರೆ ಕತ್ತಲೆ ತುಂಬಿದಾಗ ಏನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ರಾತ್ರಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕೈಕೊಟ್ಟಾಗ, ಎಲ್ಲ ದೀಪಗಳು ಆರಿಹೋದಾಗ ನಾವು ಅಸಹಾಯಕರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ, ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ, ಟಾರ್ಚ್ ಹುಡುಕಲು ಕೊಸರಾಡುತ್ತೇವೆ, ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ. ಭೌತಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನೇತ್ರಗಳು 'ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.' ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿಯು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನೇತ್ರಗಳು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ನೇತ್ರ ಹಾಗು ಸೂರ್ಯ (ಬೆಳಕು ಅಥವಾ ಪ್ರಕಾಶ) ಎರಡೂ ಅವಶ್ಯ. ನೇತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ (ವ್ಯಷ್ಟಿ ಸ್ವರೂಪ) ವಸ್ತುವಾದರೆ ಸೂರ್ಯ (ಪ್ರಕಾಶ) ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ (ಸಮಷ್ಟಿ ಸ್ವರೂಪ) ವಸ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹವಲ್ಲ, ಜ್ಯೋತಿಯೆಂಬ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿ. ನೇತ್ರದ ಹಾಗು ಸೂರ್ಯನ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ಯಾವ ರೀತಿ ಧನಾತ್ಮಕ (+ve) ಹಾಗು ಋಣಾತ್ಮಕ (-ve) ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ತರಂಗಗಳು ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿದಾಗ, ಅಗಾಧವಾದ ಶಕ್ತಿಯ ಮಿಂಚಿನಂತಹ ಸ್ಪಾರ್ಕ್ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಸೂರ್ಯನ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿ ಒಂದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೇತ್ರಗಳ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರೆ (ಅಂದರೆ ನಾವು ನೋಡಿದರೆ) ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆ ಮರವು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿಯು ನಾಶವಾದಾಗ ಸೂರ್ಯ ಹಾಗು ನೇತ್ರಗಳು ಅಚೇತನರಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಹೀನವಾಗುತ್ತವೆ. ಭಗವಂತ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ -

ಯದಾದಿತ್ಯಂ ಗಂತ ತೇಜೋ ಜಗದ್ಭಾಸಯತೇಽಖಿಲಮ್ ।
ಯಚ್ಚಾಂದ್ರಮಸಿ ಯಚ್ಚಾಗ್ನೌ ತತ್ತೇಜೋ ವಿಧ್ಧಿಮಾಮಕಮ್ ॥

(ಭಾಗವದ್ ಗೀತಾ - 15 - 12)

ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು, ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು, ಅಗ್ನಿಯ ಬೆಳಕು ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಜ್ಯೋತಿರೂಪವೇ ಎಂದು ತಿಳಿ.

ಸ ಯಶ್ಚಾಯಂ ಪುರುಷೆ ಯಶ್ಚಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ ಸ ಏಕಃ ।

- (ತೈತ್ತೇರಿಯ, ಉಪ.)

ಅಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿರುವನೂ, ಆದಿತ್ಯನಲ್ಲಿ ಇರುವವನೂ ಒಬ್ಬನೇ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪನೇ ಭಗವಂತ. ಅಹಂಕಾರದಿಂದ, "ನಾನು" ನೋಡುತ್ತೇನೆ, "ನನ್ನ" ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಎಂಬ ಅಜ್ಞಾನದ, ಮೌಢ್ಯದ ತೆರೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೀಗುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನೇ ಮಾಯಾ ಬಂಧನವೆನ್ನಬಹುದು. ಆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಂಧಕಾರವೇ ತಮಸ್. ಭಗವಂತನ ಇರುವಿಕೆಯ ತಿಳಿವೇ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿ. ಆ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಯುವುದೇ ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ (ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ).

ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾ ಅಮೃತಂ ಗಮಯಃ

ಯಾವುದು ಉದ್ಭವಿಸಿದೆಯೋ, ಹುಟ್ಟಿದೆಯೋ ಅದು ನಾಶವಾಗಲೇಬೇಕು. ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಆದಿ ಇದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಿದೆ. ಜನನ ಮರಣಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾದ ದ್ವಂದ್ವಗಳು. ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಲನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿವೆ. ಕಾಲನ ಕರೆ ಬಂದಾಗ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವಿಗಳೂ ಸಹ. ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ ಎಂದಾದರೆ, ಮುಂದೆಂದೋ ಒಂದು ದಿನ ಈ ಪ್ರಪಂಚ ನಾಶವಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಜೀವಿಯ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜೀವಕೋಶಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಜೀವಕೋಶಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುತ್ತವೆ, ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವೂ ಹೌದು; ಪ್ರವಾಹದ ನೀರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಜೀವಿಯ ದೇಹವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮ ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಡುವುದೆ ? ಅದಕ್ಕೆ ಆದಿ, ಅಂತ್ಯಗಳಿವೆಯೆ ? ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಮ ಅಮರ, ಅವಿನಾಶಿ, ಅವಿಕಾರಿ, ಅನಾದಿ, ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ್ದು, ನಿತ್ಯನೂತನ ಸತ್ಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವಂತಹದ್ದು. ವರ್ಷಗಳ (ಕಾಲ) ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ದೇಹದ ವಯಸ್ಸು ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ ಅದು ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ದೇಹದ ವಯಸ್ಸು ಕಾಲನ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳಿಂದ (ಆಕಾಶ, ಜಲ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಪೃಥ್ವಿ) ಈ ದೇಹ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಈ ಮಾನವ ದೇಹ, ರಕ್ತ, ಮಾಂಸ, ಮಲ, ಮೂತ್ರ, ಮಜ್ಜೆ, ರಸಾದಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆಗರ. ಆತ್ಮನ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇಹವು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ನಾಶವಾಗುವ ಈ ದೇಹ ನಾನಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು - ಆನಿತ್ಯ, ಶುದ್ಧ, ಬುದ್ಧ, ಅನಾದಿಯಾದ ಆತ್ಮನೇ ನಾನು ಎಂದು ಅರಿಯುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಅಮರತ್ವ. ಮರಣ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ ಆದರೆ ಆತ್ಮನಿಗಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿ ಯಾವ ಸತ್ಯವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಲಿ ಮೇಲಿನ ಮಂತ್ರಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ, ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ, ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಸದಾ ಜಪಿಸುವನೋ ಅಂತಹ ಸಾಧಕನು ಅಜ್ಞಾನದ ಸಂಕೋಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯುವನು.

★★★

ಹಂಸ ಉವಾಚ

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ರೆಡ್ಡಿ (ನೆಲ್ಲೂರು) :

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಧರ್ಮವೆಂದರೇನು ? ಈಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸರ್ಕಾರೀ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಹಂಸ : ಧರ್ಮವು ಎರಡು ವಿಧ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ. ಸತ್ಯಸಂದತೆ; ಅಹಿಂಸೆ; ಶಾಸನ ವಿರೋಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಕಳ್ಳತನ, ಮೋಸ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದು; ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ; ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯಧರ್ಮ. ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮವು, ಮಾನವನ ವರ್ಣ, ಆಗ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಅದು ಆತನ / ಆತಳ ವಯಸ್ಸು, ಜಾತಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತಿತರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧರ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮ, ವೈಶ್ಯ ಧರ್ಮ, ಶೂದ್ರ ಧರ್ಮಗಳು ಜಾತಿಯ ಮೇಲೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮ, ಕಳತ್ರಧರ್ಮ, ಪುತ್ರಪುತ್ರಿಯರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಧರ್ಮ, ತಂದೆ ತಾಯಿ ಕುರಿತಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಧರ್ಮ (ಜವಾಬ್ದಾರಿ), ಸ್ವಾಮಿಯ ಧರ್ಮ, ಸೇವಕನ ಧರ್ಮ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಧರ್ಮ ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ನ್ಯಾಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಧನ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಆತನು ಉತ್ತಮ ನಾಗರೀಕನಾಗಿ, ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ ಬಾಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕೇವಲ ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ ಆಚರಿಸಿದರೆ, ಆತನಿಗೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗದು. ಅಶಾಂತಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಹರಡಿ ಇಡೀ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಕಲಸುಮೇಲೋಗರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧರ್ಮವನ್ನೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಲಂಚ, ಮೋಸ, ಅಕ್ರಮ, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮುಂತಾದ ದುರಾಸೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಬೀಳದೆ ಅಧರ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲುಗಾಡಿಸಲಾರರು. ಹೀಗಿರುವ ಕೆಲವು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಗೆ ಯಾರ ಭಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವವನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಧರ್ಮಿಗಳು ಆತನಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ.

ಮಯೂಮಿ ಹೋರಿ (ಜಪಾನ್) :

ಪ್ರಶ್ನೆ : ನನಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಯೋಗ, ಧ್ಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ದಿವ್ಯಜೀವನ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿದೆ. ಸಂಸಾರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ (ಆದರೆ ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಯರಭೀರು/ ಪಲಾಯನವಾದಿ (escapist) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪಲಾಯನ ವಾದವೆ ? (Escapism)

ಹಂಸ : ಇದು ಪಲಾಯನ ವಾದ ಅಥವಾ ಕಾಯರತ್ವವಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯರು ಜೀವನದ ನಿಶ್ಚಿತ ಗುರಿಯನ್ನೇ ಅರಿತಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಧುನಿಕ ಸಂಸಾರಿಯೇ ಪಲಾಯನವಾದಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು , ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು, ದೇವರನ್ನು ಮರೆತು ಧರ್ಮವಿರೋಧಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳು. ನಿಷಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೇವನೆ, ಅನೈತಿಕ ವ್ಯವಹಾರ, ಕೃತಕ ಡಂಭಾಚಾರದ ಜೀವನ, ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಗಳು, ಮಾತ್ರ ಜೀವನದ ಗುರಿಯಲ್ಲ. ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದದು ಕೇವಲ ವಿಷಯಸುಖ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಅಲ್ಲ. ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖದ ಉಪಭೋಗ ಮಾಡಿದವರು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ, ಶಾರೀರಿಕ ರೋಗಗಳಿಂದ ನರಳಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವರು ಇಹದಲ್ಲಿಯೇ ನರಕ ವೇದನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತ ಮೇಲೂ ನರಕವೇ ಗತಿ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಳಿಲ್ಲ. ಅಂತಹವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ ನಿಂದಿಸಿದರೂ, ಟೀಕಿಸಿದರೂ, ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದರೂ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವೇ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಅಹಿಂಸೆ, ಧರ್ಮಾಚರಣೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ. ಯೋಗ, ಜಪ, ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿರಿ. ಈಗ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಮುಂದೆ ಸುಖ, ಶಾಂತಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಾಗುವುದು. ನೀವು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಪಾಲು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು. ಈಗ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿಗೆ, ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಗೌರವ ಕೊಡುವಾಗ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಯಾವುದನ್ನು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಖವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಕೊನೆಗೆ ಅದು ದುಃಖವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಅಧರ್ಮಿಯರಿಗೆ ನೀವು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಧರ್ಮಬದ್ಧ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಜೀವನದ ದೈವೀಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಜೀವನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 2 : ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಕೆಲವು ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ್ದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಕೊಡುವೆ ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಹ ಯಾರೂ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾತನ್ನೆತ್ತದಿದ್ದರೂ, ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವಾಗ ನನಗೆ 3 ಸಲ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಈ ದರ್ಶನವು ಕೇವಲ ಮನೋಭ್ರಾಂತಿಯೇ ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲೇನಾದರೂ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿದೆಯೇ ?

ಹಂಸ : ನಿಮಗಿಬ್ಬರು ಮಿತ್ರರಿದ್ದಾರೆಂದೆಣಿಸಿ. ಮೊದಲನೆಯವನು ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟು, ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಸಹಾಯ ಮಾಡದಿರಬಹುದು.

ಎರಡನೆಯವನು, ಮಾತು ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗ ಓಡಿ ಬಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಎರಡನೆಯವನು ಹೇಳದೇ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ಭ್ರಾಂತಿಯಾಗಬಹುದೆ ? ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಾರು ? ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿದವನೋ, ಮಾತು ಕೊಡದೇ ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಿಸಿದವನೋ ?

ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ದೃಶ್ಯಗಳು ಭ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲ. ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಾವಿನ ರೂಪ ಕಾಣುವುದು, ಮರಳುಗಾಡಿನ ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಾಣಿಸುವುದು ಭ್ರಾಂತಿ. ಆರೋಗ್ಯವಂತ, ಮಾನಸಿಕ ರೋಗ ಮುಕ್ತನಾದ ಸಾಧಕನು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ದೇವ ದೇವತೆಗಳ, ಸಂತರ, ಮಹಾದಿವ್ಯಪುರುಷರ ಸಾಕಾರ ರೂಪಗಳು "ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನ"ಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದೈವೀಕೃಪೆ, ಅನುಗ್ರಹ ಇದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅವು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ತದಾಶಿ ಒಕಾದಾ (ಜಪಾನ್) :

ಪ್ರಶ್ನೆ : ನಿಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ (ಆಂಗ್ಲ - Scientist's Search for Truth) ಪುಸ್ತಕದ 19ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಪೀಟರ್ ಡಿಬ್ಯಾ ಯಾರು ?

ಹಂಸ : ಪೀಟರ್ ಡಿಬ್ಯಾ ಡಚ್‌ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಖ್ಯಾತ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನಿ. ಇವರು ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ಚುಂಬಕ ಧೃವೀಕರಣ ತತ್ವವನ್ನು (Dipole moments in molecules) ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ಈ ಧೃವತ್ವದ ಅಳತೆಗೆ (Dipole moment) ಅವರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ (Debye Unit). ಹಕಲ್ ಎಂಬ (Huckle) ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಜೊತೆ ಇವರು ಇಲೆಕ್ಟ್ರೊಲೈಟ್ ದ್ರಾವಣ ವಿಶ್ಲೇಷಿತವಾಗುವಾಗ ಅಣುತತ್ವ ಸಾಂದ್ರತೆ ಅಳೆಯುವ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಪ್ರೊ. ಯು.ಪಿ. ಸ್ಪ್ರಾಸ್ ಇವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಇವರೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾದರೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವ, ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿದ ಭೌತಿಕ ಬುದ್ಧಿವಂತ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುವಂತಹವರು.

◆◆◆◆

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯಾನಂದರ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ವಾಣ

ಆತ್ಮಸ್ಥಮಂಧತಾಮಿಸ್ರಂ ಜ್ಞಾನದೀಪೇನನಾಶಿತಮ್
ಏನ ಸದ್ಗುರುಣಾ ತಸ್ಮೈ ವಿದ್ಯಾನಂದಾಯ ವೈ ನಮಃ

- ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ

ವೇದಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪುಣ್ಯಪಾವನ ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಎನಿಸಿರುವ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು, ಸಂತರು, ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಪರಮಭಕ್ತರು, ಯೋಗಿಗಳು ಸತತವಾಗಿ ತಪೋನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಖರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವರ್ಚಸ್ಸಿನ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳಗಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ದೇಶದ ಪವಿತ್ರತೆ ಕಾಪಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತ್ಯಾಗ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪರಮಪೂಜ್ಯರ, ಗುರುಪರಂಪರೆಯ ಯತಿವರೇಣ್ಯರ ಚರಣಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ನಮನಗಳು. ವೇದವು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯ ಮೂಲ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಆ ವೇದವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂದದ ದೀಪದಂತೆ ತುಂಬ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸಹ ನಮಗೆ ಅದು ಲಭ್ಯ. ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಭೌತಿಕತೆ (Materialism) ಎಂಬ ಘೋರ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಕಷ್ಟ, ತಾಪತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಭಾರತ ದೇಶವು ಇಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟಮಯ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸಹ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಋಷಿ ಸಮೂಹ, ಯೋಗಿ, ಸಂತರ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯೇ ಕಾರಣ.

ಅಂತಹ ಋಷಿ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ, ಪಾವನ ಹೃಷಿಕೇಶದ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಗುರುವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿ ಸರಸ್ವತಿಯವರು ಇದೇ ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ತೃತೀಯಾ ಶುಕ್ರವಾರ (7-4-2000) ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 9:05ಕ್ಕೆ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ವಾಣ ಹೊಂದಿದರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪೂಜ್ಯರು ಕ್ರಿ. ಶಕ 1914, ಕೇರಳದ ಪಾಲ್ಘಾಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು ರಾಮನಾಥ. ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರು ಹಾಗು 5 ಪುತ್ರಿಯರು ಇದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಥ ಎರಡನೆಯ ಪುತ್ರ. ಇವರ ತಂದೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆಯ ಭಾರ ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಇತ್ತು. ದೇವರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ, ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಟ್ಟು, ಬಹಳ ಸಂಕಷ್ಟದಿಂದ ಎದೆಗುಂದದೆ, ಭಜನೆ, ಕೀರ್ತನೆ, ಪೂಜೆಯಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಈ ಬಡಕುಟುಂಬದ ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ತಾಯಿ ಹೇಗೋ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ರಾಮನಾಥನಿಗೆ 8 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿರುವಾಗ, ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ, ಸಾಧು ಸಂತರ ದರ್ಶನದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಯಾತ್ರಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಥನಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರ ಅನುಗ್ರಹ, ಆಶೀರ್ವಾದ

ಲಭ್ಯವಾದವು. ನಂತರ ಇವನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶೃಂಗೇರಿಯ ದಕ್ಷಿಣಾಮ್ನಾಯ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಪೀಠದ 34 ಪೀಠಾಧಿಪತಿ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆದನು. ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪರಮಕಾರುಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯೂ, ಯತಿವರೇಣ್ಯರೂ, ಸಿದ್ಧಪುರುಷರೂ, ಭಕ್ತವತ್ಸಲರೂ, ಮಹಾಮಹಿಮರೂ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದು ರಾಮನಾಥನ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. ಆತನ ಭಕ್ತಿ, ವಿಧೇಯತೆ, ಸರಳತೆ, ಕಾರ್ಯನಿಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಭಜನೆ, ಸಂಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಥನ ಸುಮಧುರ ಶೈಲಿ, ನಿಪುಣತೆ, ಮಧುರತೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಆನಂದತುಂದಿಲರಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆತನಿಂದ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಸಿ ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೃಪಾಪಾತ್ರನಾದ ರಾಮನಾಥನಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಬೆಳೆದು ತಾನೂ ಸಹ ಅವರಂತೆಯೇ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಬಲಿಯತೊಡಗಿತ್ತು.

ರಾಮನಾಥನು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಒಂದು ಸಲ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರ ಚಿದಂಬರಂಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರ ಭೇಟಿಯಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಅಯ್ಯರ್‌ರವರು ಖ್ಯಾತ ಸಂಗೀತಜ್ಞರೂ, ವೀಣಾವಾದಕರೂ, ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ, ಸಂತರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ದೈವ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಅಂತಹ ಸಂತ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಥನು ವೀಣಾ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ಕೇವಲ 12 ದಿನ ವೀಣೆ ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು "ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀನೆ ಕಲಿತುಕೊ" ಎಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಗುರು ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಶಿಷ್ಯ ವೀಣಾವಾದನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವರಿಂದ ವೇದಾಂತ ತತ್ವ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಂಡನು. ಸಂಗೀತವೂ ಸಹ (ನಾದಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸನೆ) ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸುಗಮ, ಸರಳ ಸೋಪಾನ ಎಂದು ಅರಿತನು.

ಶಿಷ್ಯನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬುದ್ಧಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಂಬಲವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ, ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ರಾಮನಾಥನನ್ನು ಚಲನಚಿತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ - ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದರು. ಸಿನಿಮಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಥ, ಮದ್ರಾಸ್ ಹಾಗು ಮುಂಬೈ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ಅನೇಕ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು 25 ವರ್ಷ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದರೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನಾಥ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದರು.

ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಲೇ 1950ರಲ್ಲಿ ಹೃಷಿಕೇಶದ ಶಿವಾನಂದಾಶ್ರಮದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, 1954ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಗುರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯರ್ ಜೊತೆ ಹೃಷಿಕೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇವರ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತಲೇ ಶ್ರೀ ಶಿವಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರು "ನನಗೊಬ್ಬ ವೀಣಾಪಂಡಿತನನ್ನು ನೀಡು" ಎಂದು ತಾಯಿ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ತಾಯಿಯ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಾಗಿದೆ. ನನಗೊಬ್ಬ ಸಂಗೀತಜ್ಞನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆದರೂ, ಚಲನಚಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕ ಕಾರ್ಯ ಬಾಕಿ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಥ ಮದ್ರಾಸ್‌ಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮುಗಿಸುತ್ತ, ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿ, 1956ರಲ್ಲಿ ಹೃಷಿಕೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಶಿವಾನಂದಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಅದೇ ವರ್ಷದ ಗುರುಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ಪುಣ್ಯದಿನದಂದು ಶ್ರೀ ಶಿವಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರು ರಾಮನಾಥನಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆ ನೀಡಿ, "ವಿದ್ಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ" ಎಂಬ ಯೋಗ ಪಟ್ಟ ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಿದರು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರು ಹೃಷಿಕೇಶದ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗಾತೀರದ ಶಿವಾನಂದಾಶ್ರಮ ವಾಸಿಗಳಾಗಿ, ತಮ್ಮ ನಿರಂತರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳಿಗೂ, ಬಂದ ಆಗಂತುಕರಿಗೂ, ಭಜನೆ, ವೀಣೆ, ಕೀರ್ತನೆ ಕಲಿಸುವುದೇ ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಯಿತು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಧ್ಯಾನ, ನಂತರ ಭಜನೆ, ಕೀರ್ತನೆ, ವೇದಾಂತ ವಿಚಾರ, ಹೀಗೆ ದಿನಪೂರ್ತಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ, ಯಾವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ, ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಸಾಂತ್ವನ, ಉಪದೇಶ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಪಾರ ತಾಳ್ಮೆ, ಕರುಣೆ, ಅನುಕಂಪದಿಂದ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ತನ್ಮಯಗೊಳಿಸುವ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ, ಮೃದುವಚನಗಳಿಂದ, ಶಾಂತಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಅವರವರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರಳ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ, ವಿದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಭಕ್ತರು ಬಂದು ಅವರ ಭಜನೆ, ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ ಪಠನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿ, ಅಪೂರ್ವ ಆನಂದ, ತನ್ಮಯತೆ, ಮನಃಶಾಂತಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೊಂದು ಅನಿರ್ವಚನೀಯ, ಅಪೂರ್ವ, ಅಲೌಕಿಕ, ಸುಂದರ ಅನುಭವ. ಈ ಲೇಖಕನೆ ಮನಃಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಪರಿಚಯವೂ ಅನುಮತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಭಜನೆಗಾಗಿ ಅವರ ಸಾನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೇ "ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್" ಎಂಬ ಪಾರಲೌಕಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದು, ಮನಃಶಾಂತಿ ಪಡೆದುದು, ಲೇಖಕನ ಆತ್ಮಕಥೆಯಾದ "ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ" ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿದೇಶಿ ಭಕ್ತರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಅವರ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಮತ್ತಿತರ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರೂ, ನನಗೆ ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ, ಪವಿತ್ರ ಗಂಗಾತೀರದ ಗುರು ಆಶ್ರಮದ ವಾಸವೇ ಪ್ರಿಯಕರ (ಸ್ವದೇಶೋ ಭುವನತ್ರಯಂ) ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಲು ಇಚ್ಛಿಸದೆ ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದರು.

ಕೊನೆಯ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೂಜ್ಯರು ಶರೀರಾರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಕಂಡವರಿಗೆ ತೋರಿದರೂ, ಸ್ವಂತ ಶರೀರಭಾದೆ ಇಲ್ಲದೆ ಶಾಂತರಾಗಿ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಿತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೂರ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ, ವಿದೇಶಗಳಿಂದ, ಅವರ ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆದ ಭಕ್ತರು ಸುಖ, ಶಾಂತಿಯನ್ನನುಭವಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು. ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಇಂತಹ ಪರಮಯೋಗಿಯ, ಸಂತ ಕುಲ ಶಿರೋಮಣಿಯ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿ? ಅದು

ಭಗವದ್ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಶರೀರ ಪೀಡೆಯು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಪದೇಶ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಅಡ್ಡಿಯಾದರೂ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಸಾಧನೆಗೆ ವಿಕ್ಷೇಪವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಪೂಜ್ಯರು ಸತತವಾಗಿ ಅದ್ವಿತೀಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಕಾರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೂಜ್ಯರ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಚುರುಕಾಗಿದ್ದು, ವೇದಾಂತದ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅರ್ಥಸಮೇತ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಶರೀರ ಯಾತನೆಯಿಂದ ವಿಲಾಪ, ಅಸಹ್ಯತೆ, ಭಯವಾಗಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮಗತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ದೈವಿಕವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬಂದ್ದನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಶರೀರದ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಾಡುವುದನ್ನು ದೃಷ್ಟಾನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷೀರೂಪದಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರೀರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ, ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ, ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲದೆ, ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳು "ಶರೀರವೇ ನಾನು" ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ದೇಹಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದಿಅಂತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಅದ್ವಿತೀಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ, ಅದಲ್ಲದೆ "ನಾನು" ಎಂಬ ಪೃಥಗ್ವಸ್ತು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಶರೀರವನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಒಳ್ಳೆಯದು - ಕೆಟ್ಟದ್ದು; ಸುಖ-ದುಃಖ, ಆರೋಗ್ಯ-ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.

ಪೂಜ್ಯರು ಶರೀರತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಕ್ರಮ ಅತಿ ಉಜ್ವಲ, ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾತ್ಮವು ಹೇಗೆ "ಮಹಾ ಪ್ರಸ್ಥಾನ"ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು.

ಅಗ್ನಿರ್ಜ್ಯೋತಿರಹಃ ಶುಕ್ಲ ಕ್ಷಣ್ಮಾಸಾ ಉತ್ತರಾಯಣಂ ।
ತತ್ರ ಪ್ರಯಾತಾ ಗಚ್ಛಂತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ಜನಃ ॥

- (ಭಗವದ್‌ಗೀತಾ - 8-24)

ವರ್ಷದ ಉತ್ತರಾಯಣದ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವ ಮಹಾತ್ಮರು (ಬ್ರಹ್ಮವಿದರು) ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ಹೇಳಿರುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ತೃತೀಯಾ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ (ಶುಕ್ರವಾರ) ಬೆಳಗಿನ 9-05ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಸಂತ ನವರಾತ್ರಿಯ ಸುಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಶುಭ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ "ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ವಾಣ" ಹೊಂದಿದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾನನೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಓಮಿತ್ಯೇಕಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವ್ಯಾಹರನ್ಮಾಮನುಸ್ಮರನ್ ।
ಯಃ ಪ್ರಯಾತಿ ತ್ಯಜನ್ ದೇಹಂ ಸಯಾತಿ ಪರಮಾಂಗತಿಮ್ ॥

- (ಭಗವದ್ ಗೀತಾ - 8 - 13).

ಓಂ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನ್ನು (ಪ್ರಣವ) ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಯಾರು ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಡುವನೋ ಆತನು ಪರಮಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ತಿರೋದಾನವೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಪೂಜ್ಯರು ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿ, ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಅವರ ದೇಹ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಪ್ತ ಭಕ್ತರೊಬ್ಬರು, ಪೂಜ್ಯರ ಶರೀರ ಯಾತನೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡು ಅದನ್ನೇ ನೆಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ವಿಕ್ಷಣ್ಣರಾಗಿ, ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರು. "ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿರ್ದಯಿ, ನಿಷ್ಠುರ. ನಾವು ಅತ್ಯಂತ ದೈನ್ಯದಿಂದ, ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ, ಭಜನೆ, ಸಂಕೀರ್ತನೆ, ನಾಮಸ್ಮರಣೆ, ಜಪ-ತಪಗಳಿಂದ ಆತನನ್ನು ಬೇಡಿದರೂ, ತಮ್ಮ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಈ ಪೀಡೆ, ಯಾತನೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ? ಆತನು ತಮಗೆ ಇಂತಹ ಯಾತನಾಮಯ ಹಿಂಸೆ ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ? ಅವನು ಅತಿ ಕ್ರೂರನು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆತನ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ಏನೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ವೃಥಾಶ್ರಮ. ಅವನನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡೋಣವಾಗಲಿ."

ತಕ್ಷಣ ಸ್ವಾಮಿಯವರು : "ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಭಗವಂತನನ್ನು ನಿಂದಿಸದಿರಿ. ಆತನನ್ನೇ ಎಡಬಿಡದೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಿ. ಆತನ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಿ."

ಭಕ್ತ : "ಹೇಗೆ ಸ್ಮರಿಸಲಿ ಪೂಜ್ಯರೆ ? ಹೇಗೆ ? ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರ."

ಸ್ವಾಮಿ : "ಓಡಿಹೋಗಲು ಬಿಡಬೇಡ. ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕು (ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶೋದೆ ಆತನನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದಂತೆ) ಜೈ, ಜೈ, ಜೈ ಎಂದು ಜೈಕಾರದ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರು."

ತದನಂತರ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ನಿಶ್ಚಲಚಿತ್ತರಾಗಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮೌನಿಯಾದರು. ಮುಖಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ, ವರ್ಣಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ, ಅನುಪಮ, ಉಜ್ವಲ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಂದಹಾಸ ಮಿನುಗಿತು. ಅವರ ಸುತ್ತ ನೆರೆದಿದ್ದ ಭಕ್ತ ಸಮೂಹ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ಅವರೆಡೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ, ಪೂಜ್ಯರು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ ಓಂ ರಾಮ್, ಓಂ ರಾಮ್, ಓಂ ರಾಮ್, ಓಂ ರಾಮ್ ಎಂದು 4 ಸಲ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರು, ಅಷ್ಟೆ. ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ಪ್ರಾಣೋತ್ಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದರು, "ಮಹಾ ಸಮಾಧಿ" ಹೊಂದಿದರು.

ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಓಂ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ, ಆತನ ಜೈಕಾರ ಘೋಷಿಸುತ್ತ, ಆತನದ್ದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಮವಾದ 'ರಾಮ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಶುಭ ತಿಥಿ, ಶುಭದಿನ, ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮಲೀನವಾದರು. ಇದೆಂತಹ ಉಜ್ವಲ, ಪುನರ್ಜನ್ಮರಹಿತ, ಪರಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗುವ ರೀತಿ !

ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ, ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಎಲ್ಲ ಗುರು ಋಷಿ-ಪರಂಪರೆಗೆ ಜಯಘೋಷವಾಗಲಿ. ಭಾರತ ಮಾತೆಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಪೂಜ್ಯ ಗುರುಗಳ ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದ ನಾವು ಅನಾಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಸುದೀರ್ಘ ಕಠಿಣಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ; ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅನಾಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗಿನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವವರಿಲ್ಲ. ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಂತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವವರಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

(38ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ)

ಕಪಿಲೋಪದೇಶ

- ಸ್ವಾಮಿ ಪದ್ಮನಾಭಾನಂದ

ದೇವಹೂತಿಯು ಭಗವಾನ್ ಕಪಿಲ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಕಾಚಿತ್ವಯ್ಯುಚಿತಾ ಭಕ್ತಿಃ ಕೀದ್ದಶೀ ಮಮ ಗೋಚರಾ ।
ಯಯಾ ಪದಂ ತೆ ನಿರ್ವಾಣಮಂಜಸಾನ್ವಾಶ್ನವಾ ಅಹಮ್ ॥

(ಭಾಗವತ - 3. 25 - 28)

"ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಏನು ? ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳೇನು ? ಮುಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ? ನಾನೊಬ್ಬ ಅಜ್ಞಾನಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂತಹ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸು". ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏಳುವ ಸರ್ವಕಾಲಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇವು. ಭಗವಾನ್ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಇಂತಹ ಸಾಧಕರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, ಕಪಿಲ ಮಹರ್ಷಿಯ ಮೂಲಕ ಈ ರೀತಿ ಉಪದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ (ತಾಯಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕಪಿಲರು ಇಂತೆಂದರು.)

ದೇವಾನಾಂ ಗುಣಲಿಂಗನಾಮಾನುಶ್ರವಿಕ ಕರ್ಮಣಾಮ್ ।
ಸತ್ವ ಏವೈಕಮನಸೋ ವೃತ್ತಿಃ ಸ್ವಾಭಾವಿಕೀ ತುಯಾ ॥
ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಭಾಗವತೀ ಭಕ್ತಿಃ ಸಿದ್ಧೇರ್ಗರೀಯಸಿ ।
ಜರಯತ್ಯಾಸು ಯಾ ಕೋಶಂ ನಿಗೋರ್ಣಮನಲೋ ಯಥಾ ॥

(ಭಾ - 3 - 25 / 32 - 33)

ಹೇ ಮಾತೆ, ದೈವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಧಕ (ಭಕ್ತ) ನಿರಂತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಆತನಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಐಹಿಕ ಭೋಗಗಳೆಡೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಮನಸ್ಸು (ಚಿತ್ತ) ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಹಿರ್ಮುಖವಾಗಿ ಭೋಗ ಸುಖಗಳ ಕಡೆ ಓಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ತುಡಿತವಿರುತ್ತದೆ. ಸುಖಾಭಿಲಾಷೆಯು ತೀವ್ರವಾದಾಗ ಪಶುಪ್ರವೃತ್ತಿಯು (ತಾಮಸಿಕ ವೃತ್ತಿ) ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಲೆಗಳು ಹೇಗೆ ಇವೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಶೃತಿಗಳು ಹಾಗು ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಕೆಲವು ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿವೆ.

ಅಹಿಂಸಾ ಸತ್ಯಮಸ್ತೇಯಂ ಶೌಚಮಿಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹಃ ।
ಏನಾನ್ ಧರ್ಮಾನ್ ಸಮಾನೇನ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯೆಽಬ್ರವೀನ್ಮನುಃ ॥

ಮನು ಉಕ್ತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ವರ್ಣ, ಜಾತಿ, ಮತಗಳ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಸತ್ಯಸಂಧತೆ, ಅಸ್ತೇಯ (ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡದಿರುವುದು), ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಗಳ ಕಡೆ ಗಮನವೀಯಬಾರದು. ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಭಾವದಿಂದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ

ಮನಸ್ಸು ಪರಿಶುದ್ಧತೆ ಹೊಂದಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇ ಮಾತೆ, ಅಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧವಾದಾಗ ಚಿತ್ತವು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಧಕರು ಎಲ್ಲ ಅಪವಿತ್ರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪಾಪಾಚರಣೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ದುಷ್ಟ ವೃತ್ತಿಗಳಾದ ಆಸೆ, ಲೋಭ, ದ್ವೇಷ, ಕೋಪ, ಅಸೂಯೆ, ಮತ್ಸರ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಮುಕ್ತವಾಗಿರಿಸಿ, ಸತ್‌ವೃತ್ತಿಗಳಾದ ದಯೆ, ಅನುಕಂಪ, ಕರುಣೆ, ಸ್ನೇಹ, ತೃಪ್ತಿ, ಸಕಲ ಚರಾಚರವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೆ, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಭಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಭಕ್ತಿ.

ಏತಾವಾನೇವ ಲೋಕೇSಸ್ಮಿನ್ ಪುಂಸಾಂ ನಿಶ್ರೇಯ ಸೋದಯಃ ।
ತ್ರೀವೇಣ ಭಕ್ತಿಯೋಗೇನ ಮನೋ ಮಯ್ಯರ್ಪಿತಂ ಮನಮ್ ॥

(ಭಾ - 3 - 25 - 44)

ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತನು ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಹೇ ಮಾತೆ, ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮನವನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೇ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಆಗ ದೇವಹೂತಿಯು ತನ್ನ ಎರಡು ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದಳು. "ಹೇ ಕಪಿಲ ಮುನಿಯೇ "ನಾನು ಈ ದೇಹ" ಅನ್ನುವ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸು. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗು ಸ್ವರೂಪ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸು."

ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಕಪಿಲ ಮಹರ್ಷಿಯು ಸಾಂಖ್ಯ ದರ್ಶನದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಾದ ಪ್ರಕೃತಿ - ಪುರುಷ ತತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಅಥ ತೇ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ತ್ವಾನಾಂ ಲಕ್ಷಣಮ್ ಪೃಥಕ್ ।
ಯದ್ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಮುಚ್ಯೇತ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಕೃತೈರ್ಗುಣೈಃ ॥
ಜ್ಞಾನಂ ನಿಃಶ್ರೇಯಸಾರ್ಥಾಯ ಪುರುಷಸ್ಯಾತ್ಮದರ್ಶನಮ್ ।
ಯದಾಹರ್ವರ್ಣಯೇ ತತ್ತೆ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿ ಭೇದನಮ್ ॥

(ಬಾ - 3 - 26/1-2)

ಹೇ ಜನನಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಳವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಜೀವಿಯ (ಪುರುಷನ) ಬಂಧನವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವುದು. ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಆದಿ ದ್ರವ್ಯ (ಪದಾರ್ಥ/ತತ್ವ). ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಲು ಆತ್ಮನ ಸಹಜ ಸ್ವಭಾವದ ಅರಿವು ಮೂಡಬೇಕು. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪೂರಕಗಳು. ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಹಾಗು ಸಾಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಉಕ್ತಿಗಳಿವೆ.

ಹರಿರ್ಹರತಿ ಪಾಪಾನಿ ದುಷ್ಟಚಿತ್ತೈರಪಿ ಸ್ಮೃತಃ ।
ಅನಿಚ್ಛಯಾಪಿ ಸಂಸ್ಪಷ್ಟೊ ದಹತ್ಯೇವ ಪಾವಕಃ ॥

ಕಡುಪಾಪಿಯೂ ಸಹ ಹರಿಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಗ್ನಿಯು ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದ ಹೇಗೆ ಸುಡುವುದೋ ಹಾಗೆ ಆತನ ಪಾಪಗಳು ಭಸ್ಮವಾಗುತ್ತವೆ.

ಸಾಂಕೇತ್ಯಂ ಪರಿಹಾಸ್ಯಂ ವಾ ಸ್ತೋಭಂ ಹೇಲನಮೇವವಾ ।
ವೈಕುಂಠನಾಮಗ್ರಹಣಮಶೇಷಾಧಹರಂ ವಿದುಃ ॥

(ಭಾ - 6 - 2 - 14)

ವಿನೋದದಿಂದಾಗಲಿ, ಹಾಸ್ಯದಿಂದಾಗಲಿ, ಅಕಾರಣವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಹರಿನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ದುರಾಚಾರ ವರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಭಗವಂತನ ನಾಮೋಚ್ಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಪಾಪ ವಿಮುಕ್ತರಾಗುವೆವು ಎಂದಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಬೇರಾವ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಉಕ್ತಿಗಳು ಭಗವನ್ನಾಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸಿವೆ.

ಯದೇವ ವಿದ್ಯಯಾ ಕರೋತಿ ಶ್ರದ್ಧಯೋಪನಿಷದಾ ತದೇವ ।
ವೀರ್ಯವತ್ತರಂ ಭವತಿ ॥

(ಛಾಂದೋಗ್ಯ, ಉಪ. 1-1-10)

ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಿಂದ, ಭಕ್ತಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಸಾಧನೆ ಅತಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ.

ಅನಾದಿರಾತ್ಮಾ ಪುರುಷೋ ನಿರ್ಗುಣಃ ಪ್ರಕೃತೇಃ ಪರಃ ।
ಪ್ರತ್ಯಗ್ಧಾಮಾ ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಶ್ವಂ ಏನ ಸಮನ್ವಿತಮ್ ॥

(ಭಾ - 3 - 26 - 3)

ಅನಾದಿಯಾದ ಆತ್ಮನೇ "ಪುರುಷನು". ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ತಮೋಗುಣಗಳಿಗೂ ಹಾಗು ಪ್ರಕೃತಿಗೂ ಅತೀತನು. ಆತನು ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಹಾಗು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ. ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ಆದಿದ್ರವ್ಯವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಥವಾ "ಪ್ರಧಾನ" ತತ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಈ "ಪುರುಷ"ನು ಕೇವಲ ಸಾಕ್ಷೀಭೂತನೂ, ಅವಿಕಾರಿಯೂ, ನಿರವಯವನೂ ಆಗಿದ್ದರೂ, ತ್ರಿಗುಣಗಳಿಂದ ಪರಿವೇಶಿತನಾಗಿ ತೋರಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಾರೋಪದಿಂದ (ಮಿಥ್ಯಾಸ್ವರೂಪ) ದೇಹದೊಂದಿಗೆ ತದಾತ್ಮ್ಯಭಾವ ಹೊಂದಿ ತಾನೇ ಎಲ್ಲ ಮಾಡುವವನು (ಕರ್ತೃತ್ವ), ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು (ಭೋಕ್ತೃತ್ವ) ಎಂಬ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ, ಹುಟ್ಟು-ಸಾವು, ನೋವು-ನಲಿವು, ಆಸೆ-ನಿರಾಸೆ, ಸುಖ:ದುಃಖಗಳೆಂಬ ದ್ವಂದ್ವಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುತ್ತಾನೆ. "ಪ್ರಧಾನ"ವು (ಪ್ರಕೃತಿ) ಮೂರು ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ, ಸತ್ವ (ಜ್ಞಾನ, ಪರಿಶುದ್ಧತೆ), ರಜಸ್ (ಆಸೆ-ಕಾರ್ಯ) ಮತ್ತು ತಮಸ್ (ಅಜ್ಞಾನ - ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆ). ನಿರಾಕಾರ, ನಿರವಯವ ಅವಿಶೇಷ "ಪ್ರಧಾನ"ದಿಂದ 24 ಮುಖ್ಯ ಸುಪ್ತ ತತ್ವಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುವವು. 5 ಪಂಚಭೂತಗಳು (ಪೃಥ್ವಿ, ಜಲ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಆಕಾಶ); 5 ತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳು (ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ, ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ); 5 ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು (ಚರ್ಮ, ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ನಾಲಿಗೆ, ಮೂಗು); 5 ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು (ಬಾಯಿ, ಕೈ, ಕಾಲು, ಜನನೇಂದ್ರಿಯ, ಗುದದ್ವಾರ); 4 ಅಂತಃಕರಣ ವೃತ್ತಿಗಳು (ಮನಸ್ಸು, ಚಿತ್ತ, ಬುದ್ಧಿ, ಅಹಂಕಾರ). 'ಕಾಲ'ನೆಂಬುವುದು 25ನೇ ತತ್ವವೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಅಂತಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಕಾಲರೂಪೇಣ ಯೋ ಬಹಿಃ ।
ಸಮನ್ವೇತ್ಯೇಷ ಸತ್ತ್ವಾನಾಂ ಭಗವಾನಾತ್ಮಮಾಯಯಾ ॥

(ಭಾ - 3 - 26 - 18)

ಸರ್ವಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ "ಪುರುಷ" ಹಾಗು "ಕಾಲ". ಆತನ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ "ಪ್ರಕೃತಿ"ಯು ಪ್ರಥಮತಃ "ಮಹತ್‌ತತ್ವ"ವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿತು, ಸಮಷ್ಟಿ ಚೇತನರೂಪದಲ್ಲಿ. ಇದರ ವ್ಯಷ್ಟಿರೂಪವೇ ಜೀವಿಯ ಚಿತ್ರ. ಈ "ಮಹತ್ ತತ್ವ" ದಿಂದಲೇ ಸತ್ವ ಅಹಂಕಾರ, ರಜಸ್ ಅಹಂಕಾರ ಹಾಗೂ ತಮೋಗುಣ ಪ್ರಧಾನ ಅಹಂಕಾರ ಉದ್ಭವಿಸಿದವು. ಸತ್ವದಿಂದ ಮನಸ್ಸು, ರಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬುದ್ಧಿ, 5 ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹಾಗು 5 ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ತಮಸ್ಸಿನಿಂದ 5 ತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳು ಹಾಗು 5 ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು. ಅಹಂಕಾರದ ದೇವತೆ ಸಂಕರ್ಷಣ. ಬುದ್ಧಿಯ ದೇವತೆ ಅನಿರುದ್ಧ. ಶಕ್ತಿಹೀನವಾದ ಈ ತತ್ವಗಳು ಅಂತರ್ಯಾಮಿ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ "ಪುರುಷನ" ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಕಸಿತಗೊಂಡವು. ಹೇ ಜನನಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಈ ಮೂಲಭೂತ 24 ತತ್ವಗಳನ್ನು ಹಾಗು ಅವುಗಳ ಮೂಲ ನಿಯಾಮಕನಾದ "ಪುರುಷನನ್ನು" ಯಾರು ಅರಿಯುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಜನನ ಮರಣ ಚಕ್ರದ ಸುಳಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಕೈವಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

(ಮುಂದುವರೆಯುವುದು)

✻✻✻✻✻

(34ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಭಗವನ್, ಗುರುದೇವ ! ತಾವು ಅಶರೀರಿಯಾದರೂ ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸದಾ ನೆಲಸಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ತಾವು ಮುನ್ನಡೆದ ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಪಥದಲ್ಲಿ ನಾವು ಚ್ಯುತರಾಗದೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಡೆಯುವಂತೆ ತಮ್ಮ ನಿರಂತರ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಇರಲಿ ಗುರುದೇವ.

ಇದೇ ನಮ್ಮಂತಹ ದೀನರ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದ ಸವಿನಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣಗೋವಿಂದೇತಿ ಶಿವದೇವಿ ಸರಸ್ವತಿ ।
ವೀಣಾನಾದ ಸುಮಧುರಂ ಕುರ್ವಂತಂ ಪ್ರಣತೋಽಸ್ಮ್ಯಹಮ್ ॥

ತಳಿಶಾಸ್ತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮ - ಭಾಗ 4

- ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ

ಈ ಅಂಕಣದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಜೀವಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನ (Ressurection) ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಉಂಟು ಎಂದು ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ್ದೇವಷ್ಟೆ. ಇನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರದ (Modern Biology) ವಿಭಾಗವಾದ ತಳಿಶಾಸ್ತ್ರದ (Genetics) ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವೇಚಿಸೋಣ.

ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ, ಮಾನವ ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಯೂ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಭೇದ (Species) ವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾವಿನ ಬೀಜದಿಂದ ಮಾವಿನ ಮರ ಚಿಗುರುತ್ತದೆ, ಬೇವಿನ ಮರ ಅಲ್ಲ. ನಾಯಿಯು ನಾಯಿಯ ಮರಿಯನ್ನೇ ಹೆರುತ್ತದೆ ವಿನಃ ಬೇರೆ ಮರಿಯನ್ನಲ್ಲ. ವಿಕಾಸಪಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದ ಸಸ್ಯ, ಗಿಡ, ಪ್ರಾಣಿ, ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ, ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣು ಜೀವಿಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಏಕಕೋಶಿಯ ವೀರ್ಯಾಣು, ಅಂಡಾಣುವಿನ ಜೊತೆ ಸೇರಿ, ಅಂಡಾಣುವು ಫಲಿತಗೊಂಡು, ನಿರಂತರ ಜೀವಕೋಶ ವಿಭಜನೆಯಿಂದ ಭ್ರೂಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಮೂಡುತ್ತ ಬಂದು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಜೀವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಂದೆ, ತಾಯಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪದಂತೆ ಜೀವಿಯು ಇರಲು ಕಾರಣ ವೀರ್ಯಾಣು ಹಾಗು ಅಂಡಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತಾ ಪಿತೃಗಳಿಂದ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದ "ವಂಶವಾಹಕ" ಕಣಗಳು (Genes). ಇವು ಡಿ.ಎನ್.ಎ. (ಡಿ ಆಕ್ಸಿರೈಬೋ ನ್ಯುಕ್ಲಿಆಮ್ಲ) ಪರಮಾಣು ಸಮುಚ್ಚಯದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತುಂಡು ಅಥವಾ ಕಣಗಳು. ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಗಾಂಗಗಳ ರೂಪ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಈ "ವಂಶವಾಹಕ"ಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಕಾರವಿಲ್ಲದ ಮಾನವ ಭ್ರೂಣ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಶಿಶುವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಗುಣ ವಿಶೇಷಗಳು (Physical traits) ಬಾಹ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಲಕ್ಷಾಂತರ "ವಂಶವಾಹಕ"ಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಮುಚ್ಚಯ. ಅವುಗಳ ಜೈವಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಜೀವಕೋಶಗಳು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ, ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ನೀಲಿ ನಕಾಶೆಗೆ (Blue Print) ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂಗಾಂಗಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಂಶವಾಹಕಗಳ ನಿಖರವಾದ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯಿಂದ ಒಂದು ಜೀವಿಯು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ "ಸ್ವಜಾತೀಯ" ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಇದು ಸತ್ಯವಾದರೂ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಲ್ಲ !

ಏಕೆಂದರೆ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಕೇವಲ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲ, ಅದನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಅಂಶ. ಮೃತನಾದ ನಂತರ ಜೀವಿಯ ಆತ್ಮ ಯಾವುದೇ "ವಂಶವಾಹಕ"ಗಳ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮಗಳ ಹೊರೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರಿಯಾಗಿ ಹೊಸ ಗರ್ಭ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಕರ್ಮಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ

ಜಗತ್ತಿನ 85 ಲಕ್ಷ ಜೀವ ಪ್ರಭೇದಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಟ, ಕ್ರಿಮಿ, ಉರುಗ, ಸಸ್ಯ, ಪಕ್ಷಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಗರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು. ಇದು ಊಹೆಗೂ ನಿಲುಕದ, ಅರ್ಥೈಸಲಾರದ ಅತ್ಯಂತ ಗಹನವಾದ ರಹಸ್ಯ. ತಳಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಲಕರಣೆ, ವಿಧಿವಿಧಾನ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮದ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯೆ. "ವಂಶವಾಹಕ"ಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುವ ಭ್ರೂಣದ ಹಂತಹಂತಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಸಿಮೆಂಟ್, ಮರ, ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಆ ಭ್ರೂಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಕಟ್ಟಡದ ಒಳಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಮಾನವನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಅದರ 'ನೀಲಿನಕಾಶೆ' (Blue Print - Plan) ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದರೂ, ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮಾನವನಿಗೂ, ಕಟ್ಟಡದ ನೀಲಿ ನಕಾಶೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾಣು ಜೀವಕೋಶಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ "ವಂಶವಾಹಕ"ಗಳು ಜೀವಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೂ, ಜೀವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಜೀವಾತ್ಮ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು 'ಸ್ವಜಾತೀಯ' ಅಥವಾ 'ವಿಜಾತೀಯ' ಗರ್ಭವಾಗಬಹುದು (Transmigration of the Soul).

ಈ ಜನ್ಮದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಮಾನವ ಮುಂದೆ ಮಾನವ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಬಹುದು ಅಥವಾ ಮಿತಿ ಮೀರಿದ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಕೀಟ, ಉರುಗ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಶುವಿನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುಬಹುದು. ತನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಶೇಶವಿರುವವರೆಗೂ ಜೀವಾತ್ಮವು ಜೀವಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತದೆ. ಜನನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಪರಿವೇಶಿತವಾಗಿ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆತ್ಮವು ತನ್ನ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮರೆತು ದೇಹದ ಗುಣಧರ್ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ತದಾತ್ಮ್ಯಭಾವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ದೇಹವೇ ತಾನು ಅನ್ನುವ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ (ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರದಿಂದ ಬಂದಿರುವರ ನಿರಂತರ ವಾಸನೆ) ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ, ಆಯುಷ್ಯ ಇರುವವರೆಗೂ. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ "ಕಾಲ" ನ ಕರೆ ಬಂದಾಗ ಆತ್ಮ ಮುದಿಯಾದ, ಝುರ್ಝುರಿತವಾದ ಹಳೆಯ ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆದು ಹೊಸ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆಯಲು ಹಾರಿಹೋದಾಗ, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಜೀವಕೋಶಗಳ, ಜೈವಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳ (Metabolis) ಆಗರವಾದ ದೇಹ ನಶಿಸುತ್ತ, ಕೊಳೆಯುತ್ತ ತನ್ನ ಆಕಾರವನ್ನು ತೊರೆದು ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ತಳಿಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ ಆತ್ಮ ಇರುವುದು ಸುಳ್ಳು ಅನ್ನುವುದಾದರೆ, ಮೃತವಾದ ನಂತರ (ಜೀವಾತ್ಮನ ನಿರ್ಗಮನ) ದೇಹ ಕೊಳೆಯದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಬಹುದಲ್ಲ ? ಜೀವಕೋಶಗಳು ಏಕೆ ಸಾಯಬೇಕು ? ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಚೇತನವೇ ಆತ್ಮದ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿ. ಆ ಮಹಾ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿ ನಿರ್ಗಮಿಸದ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯುವುದು ಕೇವಲ ಅಚೇತನ, ಜಡ ಶರೀರ. ಯಾವುದು ಹುಟ್ಟಿನ ನಂತರ ನಾಶವಾಗುವುದೋ ಅದು ಅನಿತ್ಯ. ಅದರ "ಇರುವಿಕೆ" ಭೌತಿಕವಾಗಿ "ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸತ್ಯ"ವಾದರೂ ಅದು ಅನಿತ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾಸ್ವರೂಪದ್ದು.

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಕರ್ಮಫಲ ಪುನರ್ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪ್ರಭುವಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವು "ಯಾರಾದರೂ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ? ಹೋಗಿ ನೋಡು" ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ

ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ಆತನು ಹೊರ ಹೋಗಿ ಬಂದು "ಪ್ರಭು, ಒಂದು ಶ್ವಾನ ಬಿಟ್ಟರೇ ಮತ್ತಾರೂ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದರ ತಲೆಯೊಡೆದು ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯ ಕೇಳಲು ಬಂದಿದೆ" ಎಂದು ಅರುಹಿದನು. ಆಗ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಆ ಶ್ವಾನವನ್ನು ರಾಜಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಿ "ಏನು ನಿನ್ನ ಕೋರಿಕೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಹೇ ಪ್ರಭು, ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧನೆಂಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ವಿನಾಕಾರಣ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ" ಎಂದು ನರಳುತ್ತ ಆ ಶ್ವಾನ ಹೇಳಿತು. ನಂತರ ತಕ್ಷಣ ಪ್ರಭುವಿನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ರಾಜಸಭೆಗೆ ಕರೆತರಲ್ಪಟ್ಟನು. ಆಗ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧನು ಹೇಳಿದನು. "ಹೇ ರಾಜನ್, ನಾನು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈ ಶ್ವಾನವು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಂದು ನಾನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಕೇಳದೆ ನನಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ತಾವು ವಿಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ" "ಮಾನವನಿಗೇ ಕೋಪವೇ ಪ್ರಥಮ ವೈರಿ. ನರಕದ ದಾರಿ. ಎಲ್ಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಪುಣ್ಯ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದು. ನೀನು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಅಧರ್ಮಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪ್ರಭುವು, ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಶ್ವಾನವು ನುಡಿಯಿತು. "ಪ್ರಭು ಕಲಿಂಜರ ನಗರದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಈತನನ್ನು ಮಠಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದೇ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ". ಅದಕ್ಕೆ ತಥಾಸ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಭುವು ಸನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರು, ಮುನಿ ಪುಂಗವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ "ಇದೆಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ಶಿಕ್ಷೆ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಪ್ರಭು ನುಡಿದನು. "ಕರ್ಮದ ಗತಿಯೇ ವಿಚಿತ್ರ. ಅನೂಹ್ಯ. ಯಾರೂ ಊಹಿಸಲಾರರು. ಈ ಶ್ವಾನಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅದೇ ವಿವರಣೆ ನೀಡಲಿ." ಆಗ ಶ್ವಾನವು ಹೇಳಿತು. "ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಪಟ್ಟಣದ ಆಶ್ರಮದ ಮಠಾಧಿಪತಿ ನಾನಾಗಿದ್ದೆ. ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ, ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ವಿವೇಚನೆ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ವಾನವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆಶ್ರಮದ ಮಠಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ "ಅಹಂಕಾರ" ಉಳಿದಿತ್ತು. ಮಠದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲವಾದರೂ ಸಹ ಅಹಂಕಾರದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ವಾನವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಬಹಳ ಕೋಪಿಷ್ಠ, ಅಹಂಕಾರಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಈತನು ಆಶ್ರಮದ ಅಧಿಪತಿ ಆದರೂ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಶ್ವಾನ (ನಾಯಿ)ವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದು ಖಂಡಿತ."

ಪುನರ್ಜನ್ಮ - ಭಾಗ 5 :

ವೇದಗಳ ಕರ್ಮಕಾಂಡದ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ಹೋಮ, ಹವನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಹ, ಪರಗಳಲ್ಲಿ, ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ಕೀರ್ತಿ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ, ಚತುರ್ವಿಧ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಅಮರತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೆ ? ಸದಾಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗಸುಖ ಅನುಭವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ?

ಅಧಿಕತಮ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ, ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದೆಂತರ ಮತ್ತೆ ಜೀವಿ ಭೂಮಿಗೆ ಮರಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಹೊಸಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆಯಲು. ಇದು ನಿರಂತರ ಚಕ್ರ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಮದ್ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ "ಮೋಹ ಮುದ್ಗರ"ದಲ್ಲಿ "ಪುನರಪಿ ಜನನಂ, ಪುನರಪಿ ಮರಣಂ, ಜಠರೇ ಜನನಿ ಪುನರಪಿ ಶಯನಂ" ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವುದು ?

ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿರಕ್ತಿ , ತ್ಯಾಗ ಭಾವನೆ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಜೀವಿಗೆ ಈ ನಶ್ವರ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜನನ - ಮರಣ - ಪುನರ್ಜನ್ಮ ವರ್ತುಲದ ಸುಳಿಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ವೇದಾಂತವು ಏಕಮುಖವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಏತಂ ವೈ ತಮಾತ್ಮಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪುತ್ರೈಕ್ಷಣಾಯಾಶ್ಚ
ವಿತ್ತೈಕ್ಷಣಾಯಾಶ್ಚ ಲೋಕೈಕ್ಷಣಾಯಾಶ್ಚ ವ್ಯುತ್ಥಾಯಾಥ ಭಿಕ್ಷಾಚರ್ಯಂ ಚರಂತಿ ।
(ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ. ಉಪ. 3 - 5 - 1)

ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿರುವ ಸಾಧಕರು ಸಂಸಾರದ ಆಶಾಪಾಶಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಪುತ್ರ, ಧನ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ, ದೇವಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸಾಧನಾಪಥದಲ್ಲಿ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆಡುತ್ತಾರೆ. ಮಧುಕರಿ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತ ಏವ ಪುನರಾವರ್ತಂತೆ ತಸ್ಮಾದೇತ ಋಷಯ ಪ್ರಜಾಕಾಮಾ ದಕ್ಷಿಣಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಂತೆ ।
(ಪ್ರಶ್ನ. ಉಪ. 1 - 9)

ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಋಷಿಗಳು ಪುನರ್ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ದಕ್ಷಿಣಪಥದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಸಾರಿಗಳಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಹಿತ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಣಸಂಪಾದಿಸಿ ದಯೆಯಿಂದ, ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ಹೋಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಮರಣ ಹೊಂದುವ ಜನರು ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಉಳ್ಳ ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವರು. ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿ (ಚಂದ್ರಲೋಕ) ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಕರ್ಮ ಗತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆಯಲು ಭೂಮಿಗೆ ಮರಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂದೇಹ ಏಳಬಹುದು. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನೆರವಿನಿಂದ ಮಾನವ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ನಿರಂತರ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ, ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಯ ಇರುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಖಚಿತ ಪುರಾವೆಯೂ ದೊರಕಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿರ್ಜೀವ ಉಪಗ್ರಹವೆನ್ನುವುದು ಸರ್ವವಿದಿತ. ಹಾಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಮಾನವರು ಪಿತೃಲೋಕ ಅಂದರೆ ಚಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಸತ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಏಕೆ ದೊರಕಿಲ್ಲ? ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವೆಂದರೆ ಮಾನವ ತನ್ನ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಾದ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ನಾಸಿಕ, ನಾಲಿಗೆ ಹಾಗು ಚರ್ಮದ ಮೂಲಕ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸಬಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಚಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಾಗಲಿ ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದ್ರವ್ಯರಾಶಿಯ

(Matter) ರೂಪಾಂತರಗಳ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಣು, ಪರಮಾಣುಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲ, ಅನ್ವೇಷಿಸಬಲ್ಲ. ಆದರೆ ಚಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಸ್ಥೆಯ, ಯಾವ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಪರಿಕರಣಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೊರತಾದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರಿಗಳಾಗಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿ (Astral bodies) ವಾಸಿಸುವುದರಿಂದ, ಮಾನವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು, ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು, ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪಿತೃಗಳೂ ಸಹ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರಿಯಾದ ಮಾನವನ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು, ಭೌತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ನ ಕರ್ಮಣಾ ನ ಪ್ರಜಯಾ ಧನೇನ ತ್ಯಾಗೇನೈಕೆ ಅಮೃತತ್ವಮಾನಶುಃ ।

(ಮಹಾನಾರಾಯಣ, ಉಪ. 10-5)

ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿರಕ್ತಭಾವದ ತ್ಯಾಗದಿಂದಲೇ ಅಮರತ್ವ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅರ್ಚಿಸಿದ ಕರ್ಮಗಳು, ಪುತ್ರ, ಧನಾರ್ಜನೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲ.

ಅಥೋತ್ತರೇಣ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ವಿದ್ಯಯಾ
ಆತ್ಮಾನಮನ್ವಿಷ್ಯಾದಿತ್ಯಮಭಿಜಯಂತೆ .... ನ ಪುನರಾವರ್ತಂತೆ ।

(ಪ್ರಶ್ನ ಉಪ. 1.10)

ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯ ಸುಖಗಳ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ (ಇಂದ್ರಿಯ ಹತೋಟಿಯಿಂದ) ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ (ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ), ಶ್ರದ್ಧಾವಂತ ಸಾಧಕರು ಮರಣಾನಂತರ ಉತ್ತರ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಇದೇ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ, ಪರಮಗತಿ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಮರಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಸತ್ಯೇನ ಲಭ್ಯಸ್ತಪಸಾ ಹ್ಯೇಷ ಆತ್ಮಾ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ನಿತ್ಯಮ್ ।

(ಮುಂಡಕ. ಉಪ. 3-1-5)

ಈ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವು (ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ) ನಿತ್ಯವೂ ಸತ್ಯದಿಂದಲೂ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ (ಸ್ವಸ್ವರೂಪದ ಅರಿವು) ಲಭ್ಯವು.

ವೇದಾಂತವಿಜ್ಞಾನ ಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾಃ ಸನ್ಯಾಸಯೋಗಾದ್ಯತಯಃ ಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವಾಃ ।
ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು ಪರಾಂತಕಾಲೇ ಪರಾಮೃತಾಃ ಪರಿಮುಚ್ಯಂತಿ ಸರ್ವೇ ॥

(ಮುಂಡಕ. ಉಪ. 3-2-6)

ವೇದಾಂತ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ, ಸನ್ಯಾಸಯೋಗದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಸತ್ವವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಯತಿಗಳು ದೇಹ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ (ಪರಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ) ಬ್ರಹ್ಮೀಭೂತರಾಗಿ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು.

ಮಹಾಭಾರತದ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯ ಧೈರ್ಯ, ಶೌರ್ಯ, ಕುಲಧರ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಮಹಾನುಭಾವ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧರಾಶಾಯಿಯಾಗಿ ಶರಶಯ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿದ್ದರೂ, ಇಚ್ಛಾಮರಣಿಯಾದ್ದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಯಣ (ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗ)ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದೆ, ಉತ್ತರಾಯಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವವರೆಗೂ ಕಾದಿದ್ದು, ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಸಹನೀಯ ನೋವು, ಯಾತನೆಗಳಿದ್ದರೂ, ದೇಹದ ಚಿಂತೆ ಬಿಟ್ಟು, ನಿರ್ವಿಕಾರನಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಲಚಿತ್ತನಾಗಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ

ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮೃತರಾದವರು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಮರಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರಾಯಣ (ಉತ್ತರಮಾರ್ಗ)ದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವ ನಿಷ್ಠಾವಂತ, ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಿ ಸತ್‌ಪುರುಷರು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸುಳಿಗೆ ಪುನಃ ಮರಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನ, ಆಸೆಗಳು ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದರೆ ತ್ಯಾಗ, ವಿರಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಜ್ಞಾನ ಇವು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ವಿವಾಹಿತರಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನಲ್ಲಿ ಆಸೆಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆ, ಉದ್ಯೋಗ, ಧನಾರ್ಜನೆ, ಆಸ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರ, ಅಂತಸ್ತು, ಮಮಕಾರ, ಅಹಂಕಾರಗಳ ಸುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವುದರಿಂದ, ಜೀವನದ ದ್ವಂದ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ, ನಿಶ್ಚಿತ, ಉದ್ದೇಶಿತ ಮೂಲಗುರಿಯನ್ನು ಮರೆತು ಅಜ್ಞಾನದ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುವಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮಾಯೆಯ ಪ್ರಭಾವ. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸಂಸಾರಿಯು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮಾಯೆಯ ಆತನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ತಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತೀವ್ರವಾದ ವೈರಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ವಿವೇಕದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ಕಡೆ ಇಂಬು ಕೊಡದೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ, ಗುರುಕೃಪೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯ. ಶ್ರೀಮದ್ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಜಡಭರತನ ಕಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

(ಮುಂದುವರೆಯುವುದು)

****

ಹಂಸಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

1.	ಗುರುಪೂರ್ಣಿಮ	16-7-2000 ರವಿವಾರ
2.	ಶಾಂತಿ ಶಿಬಿರ ಹಾಗೂ ಸತ್ಸಂಗ ಪ್ರೌಢರಿಗೆ ಮಾತ್ರ	2-10-2000 ಬುಧವಾರ
3.	ಗೀತಾ ಜಯಂತಿ	7-12-2000 ಗುರುವಾರ

ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 10.30ಯಿಂದ 4.30ರವರೆಗೆ ಇರುತ್ತವೆ

ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ
(ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ ಅವರ ಗುರುಗಳು)

HIS DIVINE GRACE SWAMI VIDYANANDA SARASWATHI
(Guru of Swami Virajeshwara)

HAMSA ASHRAMAM